

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a opta)

17 decembrie 2015 *

„Concurență — Abuz de poziție dominantă — Piața poloneză a telecomunicațiilor — Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 102 TFUE — Condiții impuse de operatorul istoric pentru autorizarea accesului remunerat al operatorilor noi la rețea și la serviciile cu ridicata de acces în bandă largă — Interes legitim de a constata o încălcare — Amenzi — Obligația de motivare — Gravitatea încălcării — Circumstanțe atenuante — Proportionalitate — Fond — Orientările din 2006 privind calcularea amenzilor”

În cauza T-486/11,

Orange Polska S.A., fostă Telekomunikacja Polska S.A., cu sediul în Varșovia (Polonia), reprezentată inițial de M. Modzelewska de Raad, de P. Paśnik, de S. Hautbourg, avocați, de A. Howard, barrister, și de C. Vajda, QC, ulterior de M. Modzelewska de Raad, de P. Paśnik, de S. Hautbourg, de A. Howard și de D. Beard, QC,

reclamantă,

susținută de

Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji, reprezentată inițial de P. Rosiak, ulterior de K. Karasiewicz, avocați,

intervenientă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de B. Gencarelli, de K. Mojzesowicz și de G. Koleva, ulterior de K. Mojzesowicz, de G. Koleva și de M. Malferrari și în final de G. Koleva, de M. Malferrari, de É. Gippini Fournier și de J. Szczodrowski, în calitate de agenți,

pârâtă,

susținută de

European Competitive Telecommunications Association, reprezentată inițial de P. Alexiadis și de J. MacKenzie, ulterior de J. MacKenzie, solicitors,

intervenientă,

* Limba de procedură: engleza.

având ca obiect, pe de o parte, o cerere de anulare în tot sau în parte a Deciziei C(2011) 4378 final a Comisiei din 22 iunie 2011 privind o procedură inițiată în aplicarea articolului 102 TFUE (cazul COMP/39.525 – Telecomunicații poloneze) și, pe de altă parte, o cerere de reducere a cuantumului amenzii aplicate de Comisie la articolul 2 din această decizie,

TRIBUNALUL (Camera a opta),

compus din domnul D. Gratsias, președinte, doamna M. Kancheva (raportor) și domnul C. Wetter, judecători,

grefier: domnul L. Grzegorzcyk, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 iunie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

- 1 Reclamanta, Orange Polska S.A., este o întreprindere de telecomunicații constituită ca urmare a achiziționării de către Telekomunikacja Polska S.A. (denumită în continuare „TP”), la 7 noiembrie 2013, a două societăți: Orange Polska sp. z o.o. și Polska Telefonia Komórkowa sp. z o.o. (denumită în continuare „PTK”). Reclamanta este astfel succesorul juridic al TP, o întreprindere de telecomunicații constituită în anul 1991 ca urmare a privatizării fostului monopol de stat „Poczta Polska, Telegraf i Telefon”.
- 2 La 22 iunie 2011, Comisia Europeană a adoptat Decizia C(2011) 4378 final privind o procedură inițiată în aplicarea articolului 102 TFUE (cazul COMP/39.525 – Telecomunicații poloneze) (denumită în continuare „decizia atacată”), care a fost adresată TP.

1. Contextul tehnologic, normativ și factual din decizia atacată

- 3 Decizia atacată privește prestarea de servicii cu ridicata de acces la internet în bandă largă prin intermediul accesului necondiționat la bucla locală în Polonia în anii 2005-2009.
- 4 Bucla locală reprezintă circuitul fizic cu conductor dublu torsadat metalic în rețeaua de telefonie publică fixă care conectează punctul terminal al rețelei de la locuința abonatului cu repartitorul principal sau cu o facilitare echivalentă în rețeaua de telefonie publică fixă.
- 5 Accesul necondiționat la bucla locală permite noilor operatori – numiți în mod obișnuit „operatori alternativi” (denumiți în continuare „OA”), spre deosebire de operatorii istorici ai rețelelor de telecomunicații – să utilizeze infrastructura de telecomunicații existentă deja și care aparține acestor operatori istorici pentru a oferi diverse servicii utilizatorilor finali, în concurență cu operatorii istorici. Accesul necondiționat la bucla locală s-a dezvoltat și a fost reglementat în cadrul liberalizării sectorului telecomunicațiilor. Motivul principal al acestei dezvoltări a fost faptul că, pentru OA, realizarea unei infrastructuri de telecomunicații comparabile, în termeni de performanță tehnologică și de întindere geografică, nu era viabilă din punct de vedere economic în raport cu infrastructura operatorilor istorici.

- 6 În Uniunea Europeană, accesul necondiționat la bucla locală a fost instituit în conformitate cu conceptul cunoscut sub numele „scara investițiilor”. Potrivit acestui concept, în vederea accesului la rețeaua operatorului istoric, OA aleg mai întâi soluțiile tehnologice cele mai puțin oneroase, precum închirierea cu ridicata de linii care aparțin operatorului istoric. În continuare, odată ce și-au stabilizat clientela, OA trec la soluții care necesită mai multe investiții pentru construirea unor fragmente ale propriei rețele care este conectată la rețeaua operatorului istoric. Aceste din urmă soluții, deși mai oneroase, acordă OA o mai mare autonomie față de operatorul istoric și permit oferirea unor servicii mai complexe și mai variate abonaților.
- 7 Printre diferitele servicii de telecomunicații care pot fi furnizate utilizatorilor finali prin intermediul buclei locale se numără transmiterea de date în bandă largă pentru acces fix la internet și pentru aplicații multimedia pe baza tehnologiei liniilor de abonat digitale (Digital Subscriber Line sau DSL).
- 8 Accesul fix la internet în bandă largă poate fi furnizat de asemenea pe baza altor tehnologii care utilizează alte infrastructuri, de exemplu noile bucle din fibră optică de mare capacitate, infrastructuri de televiziune prin cablu (tehnologia modemului de cablu) sau rețele LAN Ethernet, a căror întindere teritorială poate fi extinsă prin utilizarea tehnologiilor WLAN, care permit transferul de date prin unde radio (Wireless-Fidelity sau Wi-Fi). Dimensiunea acestor infrastructuri este însă în general limitată, iar dezvoltarea lor implică investiții importante.
- 9 Utilizarea infrastructurii existente deja și care acoperă zone geografice foarte largi explică astfel popularitatea tehnologiei DSL în raport cu tehnologiile alternative. În Polonia, în intervalul 2005-2010, deși s-a înregistrat o tendință descrescătoare (de la 62 % la ceva mai mult de 50 %), cota tehnologiei DSL pe piața tehnologiilor care permit accesul fix la internet în bandă largă a rămas întotdeauna la un nivel de peste 50 %.
- 10 OA care doresc să ofere utilizatorilor finali servicii de acces la internet în bandă largă pe baza tehnologiei DSL pot cumpăra de la operatorul de rețea istoric produse cu ridicata de acces în bandă largă. Pe piața poloneză, în perioada acoperită de decizia atacată, existau două produse cu ridicata de acces în bandă largă: pe de o parte, accesul necondiționat propriu-zis la bucla locală (Local Loop Unbundling, denumit în continuare „acces în mod LLU”) și, pe de altă parte, accesul cunoscut sub numele „bandă largă” (Bitstream Access, denumit în continuare „acces în mod BSA”).
- 11 În afară de procedeele tehnologice, accesul în mod LLU se diferențiază de accesul în mod BSA prin două elemente esențiale. În primul rând, accesul în mod LLU impune OA construirea fragmentelor propriei rețele pentru a obține accesul fizic la infrastructura rețelei operatorului istoric. În consecință, acesta implică investiții mai mari în sarcina OA. În al doilea rând, accesul în mod LLU acordă OA un grad mai mare de gestionare a parametrilor serviciilor cu amănuntul oferite clienților, precum și posibilitatea de a le propune atât servicii de acces la internet, cât și servicii de comunicații de voce. Accesul în modul BSA, deși mai puțin scump, implică pentru OA mai multe constrângeri de natură tehnologică.
- 12 Accesul la rețeaua operatorului istoric, indiferent dacă se realizează în mod BSA sau în mod LLU, este un proces care se desfășoară în mai multe etape. Pot fi diferențiate trei etape principale de acces la rețea. Într-o primă etapă, OA negociază cu operatorul istoric acordurile privind condițiile de acces la rețeaua acestuia. Într-o a doua etapă, OA se racordează la rețeaua operatorului istoric. Într-o a treia etapă, OA solicită activarea liniilor de abonat. Fiecare dintre aceste etape se împarte în mai multe subetape care depind, printre altele, de soluțiile tehnologice aplicate pentru accesul în mod BSA și în mod LLU. În cursul acestor trei etape, OA pot solicita operatorului istoric comunicarea unor informații cu caracter general referitoare la rețeaua acestuia.
- 13 Accesul neîngrădit la bucla locală este reglementat la nivelul Uniunii în special prin Regulamentul (CE) nr. 2887/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind accesul neîngrădit la bucla locală (JO L 336, p. 4, Ediție specială, 13/vol. 30, p. 133) și prin Directiva

2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru) (JO L 118, p. 33, Ediție specială, 13/vol. 35, p. 195). Dispozițiile acestor acte au fost puse în aplicare în Polonia înainte de aderarea sa la Uniunea Europeană, prin modificările succesive ale Legii privind telecomunicațiile (ustawa Prawo telekomunikacyjne).

- 14 În esență, acest cadru de reglementare obligă operatorul identificat de autoritatea națională de reglementare drept operatorul care deține o putere semnificativă pe piață, care este în general operatorul istoric, să acorde OA accesul neîngrădit la bucla sa locală și la serviciile aferente în condiții transparente, echitabile, nediscriminatorii și cel puțin la fel de favorabile ca și condițiile stabilite într-o ofertă de referință. Oferta de referință este adoptată în cadrul unei proceduri administrative care se desfășoară la autoritatea națională de reglementare. Operatorul care deține o putere semnificativă pe piață are obligația să întocmească un proiect de ofertă de referință și să îl prezinte pentru aprobare autorității menționate. În continuare, proiectul de ofertă de referință face obiectul unor consultări cu operatorii de pe piață. Autoritatea națională de reglementare este abilitată să impună modificări proiectului de ofertă de referință și, la sfârșitul consultării, adoptă o decizie de punere în aplicare a ofertei de referință definitive.
- 15 În plus față de rolul avut în procedura de identificare a operatorului care deține o putere semnificativă pe piață și în procedura de adoptare a ofertei de referință, autoritatea națională de reglementare are și alte competențe. Printre altele, aceasta intervine din proprie inițiativă sau la solicitarea unui operator interesat pentru a asigura nediscriminarea, concurența echitabilă și eficiența economică pe piață și adoptă decizii cu caracter obligatoriu pentru a soluționa litigiile dintre operatorul care deține o putere semnificativă pe piață și OA.
- 16 În Polonia, autoritatea națională de reglementare, și anume președintele Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty (Oficiul de Reglementare a Telecomunicațiilor și a Poștei), înlocuit, începând cu 16 ianuarie 2006, de președintele Urząd Komunikacji Elektronicznej (Oficiul Comunicațiilor Electronice, denumit în continuare, cu referire la autoritatea națională de reglementare, „UKE”), a constatat că TP deținea o putere semnificativă pe piața cu ridicata a accesului în bandă largă. În consecință, TP a fost obligată să asigure OA accesul transparent și nediscriminatoriu la rețeaua sa în bandă largă și să prezinte ofertele de referință aplicabile serviciilor de acces în mod BSA și serviciilor de acces în mod LLU. Aceste oferte, după ce au făcut obiectul unor consultări cu părțile interesate, au fost puse în aplicare prin deciziile autorității naționale de reglementare. Prima ofertă de referință privind accesul în mod LLU a fost adoptată la 28 februarie 2005, iar prima ofertă de referință privind serviciile de acces în mod BSA (denumită în continuare „oferta de referință BSA”) a fost adoptată la 10 mai 2006. Ulterior, aceste oferte au fost modificate în numeroase rânduri, prin decizii succesive ale UKE.
- 17 Începând cu anul 2005, autoritatea națională de reglementare a intervenit de mai multe ori pentru remedierea mai multor cazuri de neîndeplinire de către TP a obligațiilor sale legale, inclusiv prin aplicarea de amenzi TP. În anul 2009, UKE a inițiat un proces care trebuia să se finalizeze printr-o separare funcțională a TP. În vederea evitării acestei separări funcționale, la 22 octombrie 2009, TP a semnat cu UKE un protocol de acord (denumit în continuare „acordul cu UKE”), în temeiul căruia TP s-a angajat în mod voluntar, mai întâi, să își îndeplinească obligațiile legale, să încheie acorduri cu OA privind condițiile de acces în împrejurări conforme cu ofertele de referință relevante și să respecte, în raport cu OA, principiul nediscriminării. În plus, TP s-a angajat să instituie un sistem de previziune pentru comenzile din partea OA, să deschidă accesul la aplicațiile sale pentru a permite OA obținerea unor informații generale necesare și să înceteze procedurile contencioase pe care le inițiasse împotriva deciziilor UKE de punere în aplicare a ofertelor de referință sau de modificare a acordurilor privind condițiile de acces, încheiate între aceasta și OA. În sfârșit, TP s-a angajat să efectueze investiții pentru modernizarea rețelei sale în bandă largă, pentru a permite crearea unui număr de cel puțin 1 200 000 de linii noi în bandă largă.

2. Procedura administrativă

- 18 Între 23 și 26 septembrie 2008, în cooperare cu autoritatea poloneză de concurență, Comisia a efectuat inspecții în incintele TP situate în Varșovia (Polonia), în temeiul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 TFUE] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167, rectificare în Ediție specială, 08/vol. 4, p. 269).
- 19 La 17 aprilie 2009, Comisia a decis să inițieze, în privința TP, o procedură în sensul articolului 2 din Regulamentul (CE) nr. 773/2004 al Comisiei din 7 aprilie 2004 privind desfășurarea procedurilor puse în aplicare de Comisie în temeiul articolelor [101 TFUE] și [102 TFUE] (JO L 123, p. 18, Ediție specială 08/vol. 1, p. 242).
- 20 La 26 februarie 2010, Comisia a adoptat o comunicare privind obiecțiunile, la care TP a răspuns la 2 iunie 2010. La 10 septembrie 2010, la cererea TP, a fost organizată o audiere.
- 21 La 28 ianuarie 2011, Comisia a trimis TP o scrisoare prin care îi atrăgea atenția asupra unui număr de elemente de probă privind obiecțiunile pe care le formulase, indicând că ar putea să utilizeze aceste obiecțiuni într-o eventuală decizie finală (denumită în continuare „scrisoarea de expunere a faptelor”). TP a răspuns la această scrisoare prin scrisoarea din 7 martie 2011.

3. Decizia atacată

- 22 La 22 iunie 2011, Comisia a adoptat decizia atacată, care a fost notificată TP la 24 iunie 2011. Un rezumat al acestei decizii a fost publicat în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 9 noiembrie 2011 (JO C 324, p. 7).
- 23 În decizia atacată, Comisia a identificat trei piețe relevante ale produselor, și anume:
- piața cu ridicata a accesului în bandă largă (piața cu ridicata a accesului în mod BSA);
 - piața cu ridicata a accesului (fizic) la infrastructura de rețea (inclusiv accesul partajat sau accesul complet necondiționat) la un post fix (piața cu ridicata a accesului în mod LLU);
 - piața de masă cu amănuntul, care este piața în aval a produselor standard în bandă largă furnizate la un post fix de operatorii de telecomunicații utilizatorilor lor finali, indiferent dacă sunt furnizate prin DSL, prin modem de cablu, prin LAN/WLAN și prin alte tehnologii, cu excluderea serviciilor mobile în bandă largă [considerentele (581)-(625) ale deciziei atacate].
- 24 Piața geografică relevantă a acoperit, potrivit deciziei atacate, întregul teritoriu al Poloniei [considerentul (626) al deciziei atacate].
- 25 Comisia a constatat că TP era singurul furnizor cu ridicata de LLU și de BSA în Polonia. În ceea ce privește piața cu amănuntul, Comisia a constatat că TP ocupa o poziție dominantă, întrucât, din punctul de vedere al veniturilor, cotele sale de piață se situau între 46 % și 57 %, iar din punctul de vedere al liniilor, cotele sale de piață se situau între 40 % și 58 % [considerentele (669), (672) și (904) ale deciziei atacate].
- 26 Comisia a considerat că TP a abuzat de poziția sa dominantă pe piața poloneză a accesului în mod BSA întrucât a refuzat să permită accesul la rețeaua proprie și să furnizeze cu ridicata produse LLU și BSA [considerentul (803) și articolul 1 din decizia atacată]. Acest abuz, săvârșit pe piața cu ridicata, a urmărit protejarea poziției TP pe piața cu amănuntul [considerentele (710) și (865) ale deciziei atacate].

- 27 Comisia a considerat că TP a elaborat o strategie, a cărei existență a fost confirmată de mai multe documente interne ale TP, pentru limitarea concurenței pe întreg parcursul procesului de acces la rețeaua proprie [considerentele (707)-(711) ale deciziei atacate].
- 28 Comisia a precizat că, în vederea realizării acestei strategii, TP a recurs la un comportament complex, compus din următoarele cinci elemente:
- propunerea pentru OA a unor condiții nerezonabile în acordurile privind accesul la produsele BSA și LLU, cu alte cuvinte, excluderea sau modificarea unor clauze contractuale și prelungirea termenelor, în dezavantajul OA [considerentele (165)-(295) și (714)-(721) ale deciziei atacate];
 - întârzierea procesului de negociere a acordurilor privind accesul la produsele BSA și LLU [considerentele (296)-(374) și (722)-(747) ale deciziei atacate];
 - limitarea accesului la rețeaua proprie [considerentele (375)-(443) și (748)-(762) ale deciziei atacate];
 - limitarea accesului la liniile de abonat [considerentele (444)-(510) și (763)-(782) ale deciziei atacate];
 - refuzul furnizării informațiilor generale exacte și fiabile, indispensabile pentru OA în vederea luării unor decizii privind accesul [considerentele (511)-(565) și (783)-(792) ale deciziei atacate].
- 29 Comisia a subliniat că practicile sus-menționate ale TP au avut un efect cumulativ asupra OA, care au întâmpinat obstacole în fiecare etapă a procesului de autorizare a accesului la produsele cu ridicata ale TP. Comisia a arătat că, deși fiecare dintre obstacolele constituite de TP, privit individual, putea să nu pară foarte stânjenitor, privite în ansamblu, ele formau un comportament abuziv al cărui obiectiv era de a opri accesul OA la piața cu ridicata a accesului în bandă largă [considerentul (713) al deciziei atacate].
- 30 Comisia a concluzionat că abuzul săvârșit de TP constituia o încălcare unică și continuă a articolului 102 TFUE. Comisia a considerat că această încălcare a început la 3 august 2005, data la care au debutat primele negocieri între TP și OA privind accesul la rețeaua TP pe baza ofertei de referință pentru accesul în mod LLU, și că a durat cel puțin până la 22 octombrie 2009, data la care, după deschiderea de către Comisie a unei proceduri, a fost semnat acordul cu UKE [articolul 1 și considerentul (909) al deciziei atacate, această perioadă fiind denumită în continuare „perioada încălcării”].
- 31 Comisia a sancționat TP pentru această încălcare a articolului 102 TFUE impunându-i o amendă, calculată potrivit regulilor stabilite în Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”).
- 32 Comisia a determinat mai întâi cuantumul de bază al amenzii, reținând 10 % din valoarea medie a vânzărilor realizate de TP pe piețele relevante și înmulțind valoarea astfel obținută cu un factor de 4,2, corespunzător duratei încălcării, stabilită la patru ani și două luni. Cuantumul de bază astfel obținut în urma acestui calcul s-a ridicat la 136 000 000 de euro [considerentele (898)-(912) ale deciziei atacate].
- 33 În continuare, Comisia a decis să nu ajusteze cuantumul de bază al amenzii în funcție de circumstanțe agravante sau atenuante. În special, Comisia a refuzat să țină seama, în calitate de circumstanțe atenuante, de elementele invocate de TP în scrisoarea sa din 7 martie 2011, prin care aceasta a răspuns la scrisoarea de expunere a faptelor [considerentele (914)-(916) ale deciziei atacate].

- 34 În sfârșit, Comisia a recunoscut că comportamentul TP, vizat în decizia atacată, făcuse de asemenea obiectul deciziilor UKE prin care aceasta din urmă a impus TP amenzi pentru încălcarea obligațiilor sale legale. Pentru a lua în considerare aceste amenzi, Comisia a dedus cuantumul lor din cuantumul de bază al amenzii și a stabilit cuantumul final al acesteia la 127 554 194 de euro.

Procedura și concluziile părților

- 35 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 2 septembrie 2011, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 36 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 23 decembrie 2011, Netia S.A. a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor Comisiei.
- 37 Prin înscrisul depus la grefa Tribunalului la 28 decembrie 2011, Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji (denumită în continuare „PIIT”) a formulat o cerere de intervenție în susținerea concluziilor reclamantei.
- 38 Comisia a depus memoriul în apărare la 13 ianuarie 2012.
- 39 Prin scrisoarea din 10 februarie 2012, reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate față de Netia și de PIIT pentru anumite elemente cuprinse în cererea introductivă și în anexele sale.
- 40 Prin scrisoarea din 9 martie 2012, reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate față de Netia și de PIIT pentru anumite elemente cuprinse în anexele la memoriul în apărare.
- 41 Prin scrisoarea din 4 aprilie 2012, reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate față de Netia și de PIIT pentru anumite elemente cuprinse în replică.
- 42 Prin ordonanța din 29 iunie 2014, președintele Camerei întâi a Tribunalului a admis intervenția Netia.
- 43 La 21 septembrie 2012, Netia a depus memoriul în intervenție.
- 44 Prin ordonanța din 7 noiembrie 2012, președintele Camerei întâi a Tribunalului a admis intervenția PIIT.
- 45 Prin scrisoarea din 17 decembrie 2012, reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate față de Netia și de PIIT pentru anumite elemente cuprinse în anexele la duplică. Printr-o altă scrisoare din aceeași zi, reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate față de PIIT pentru anumite elemente cuprinse în anexele la memoriul în intervenție formulat de Netia.
- 46 Prin înscrisul depus la grefă la 24 ianuarie 2013, European Competitive Telecommunications Association (denumită în continuare „ECTA”) a solicitat să intervină în susținerea concluziilor Comisiei.
- 47 La 1 februarie 2013, PIIT a depus memoriul în intervenție. Reclamanta nu a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate pentru elementele cuprinse în acest memoriu.
- 48 Prin scrisoarea din 15 februarie 2013, reclamanta a formulat obiecțiuni față de intervenția ECTA.
- 49 Prin scrisoarea din 17 martie 2013, Comisia a depus observații cu privire la memoriul în intervenție al PIIT.

- 50 Prin scrisoarea din 19 martie 2013, reclamanta și-a prezentat observațiile cu privire la memoriul în intervenție al Netia. Comisia nu a prezentat observații cu privire la acest memoriu în intervenție.
- 51 Prin scrisoarea din 14 aprilie 2013, reclamanta și-a prezentat observațiile cu privire la memoriul în intervenție al PIIT.
- 52 Prin scrisoarea din 29 mai 2013, reclamanta a solicitat aplicarea regimului de confidențialitate față de Netia și de PIIT pentru anumite elemente cuprinse în anexele la observațiile sale cu privire la memoriul în intervenție al Netia.
- 53 Nu a fost contestată niciuna dintre cererile de aplicare a regimului de confidențialitate depuse de reclamantă.
- 54 Prin Ordonanța președintelui Camerei întâi a Tribunalului din 3 septembrie 2013 a fost admisă cererea de intervenție formulată de ECTA în susținerea concluziilor Comisiei, această intervenție fiind limitată la prezentarea observațiilor în cadrul fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 116 alineatul (6) din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991.
- 55 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat la Camera a opta, căreia, în consecință, i-a fost atribuită prezenta cauză.
- 56 Prin scrisoarea din 5 noiembrie 2014, Netia și-a retras intervenția.
- 57 Prin scrisoarea din 17 decembrie 2014, Comisia și-a prezentat observațiile cu privire la retragerea intervenției de către Netia.
- 58 Prin Ordonanța din 26 februarie 2015, președintele Camerei a opta a Tribunalului a radiat din registru intervenția Netia și a obligat-o să suporte propriile cheltuieli de judecată.
- 59 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a opta) a decis deschiderea fazei orale a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii, a invitat părțile să răspundă la întrebări scrise. Părțile au dat curs acestei solicitări în termenul stabilit.
- 60 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 26 iunie 2015.
- 61 Reclamanta, susținută de PIIT, solicită Tribunalului:
- cu titlu principal, anularea în tot a deciziei atacate;
 - cu titlu subsidiar, anularea în tot a articolului 2 din decizia atacată;
 - cu titlu încă mai subsidiar, reducerea cuantumului amenzii stabilite la articolul 2 din decizia atacată;
 - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 62 Comisia, susținută de ECTA, solicită Tribunalului:
- respingerea acțiunii ca nefondată;
 - obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

1. *Cu privire la obiectul litigiului*

- 63 Prin intermediul primului și al celui de al doilea capăt de cerere, reclamanta solicită, cu titlu principal, anularea în tot a deciziei atacate și, cu titlu subsidiar, anularea articolului 2 din aceasta. Prin intermediul celui de al treilea capăt de cerere, reclamanta solicită Tribunalului, cu titlu încă mai subsidiar, să reformeze cuantumul amenzii. Prin urmare, trebuie examinate în mod succesiv concluziile în anulare și concluziile prin intermediul cărora se solicită reformarea cuantumului amenzii.
- 64 Cu toate acestea, trebuie să se sublinieze de la bun început că, în susținerea concluziilor sale în reformare, reclamanta invocă două motive, primul fiind întemeiat pe o eroare de drept și de apreciere privind calculul cuantumului de bază al amenzii, iar al doilea, pe erori de drept și de apreciere, precum și pe neluarea în considerare a unor circumstanțe atenuante. Or, trebuie să se constate că asemenea motive vizează sancționarea nerespectării unei norme de drept și, așadar, sunt de natură, în cazul în care s-ar dovedi temeinicia lor, să determine anularea în parte a deciziei atacate. Prin urmare, ele se încadrează în sfera controlului de legalitate al instanței Uniunii, iar nu, ca atare, în sfera competenței de fond a acesteia.
- 65 Astfel, trebuie amintit că, dincolo de simplul control al legalității sancțiunii, care nu permite decât respingerea acțiunii în anulare sau anularea actului atacat, competența de fond conferită Tribunalului, în aplicarea articolului 261 TFUE, de articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003 autorizează această instanță să substituie propria apreciere celei a Comisiei și, în consecință, să reformeze actul atacat, chiar și în lipsa anulării, ținând seama de toate împrejurările de fapt, în special prin modificarea amenzii aplicate atunci când problema cuantumului acesteia este supusă aprecierii sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 februarie 2007, *Groupe Danone/Comisia*, C-3/06 P, Rep., EU:C:2007:88, punctele 61 și 62, Hotărârea din 3 septembrie 2009, *Prym și Prym Consumer/Comisia*, C-534/07 P, Rep., EU:C:2009:505, punctul 86, și Hotărârea din 5 octombrie 2011, *Romana Tabacchi/Comisia*, T-11/06, Rep., EU:T:2011:560, punctul 265).
- 66 Tot din jurisprudență reiese că o acțiune prin care se solicită instanței Uniunii exercitarea competenței sale de fond împotriva unei decizii de sancționare, competență determinată de articolul 261 TFUE, însă pusă în aplicare în cadrul articolului 263 TFUE, cuprinde sau acoperă în mod obligatoriu o cerere de anulare, în tot sau în parte, a acestei decizii (a se vedea în acest sens Ordonanța din 9 noiembrie 2004, *FNICGV/Comisia*, T-252/03, Rec., EU:T:2004:326, punctul 25).
- 67 Așadar, numai după ce instanța Uniunii a finalizat controlul legalității deciziei care i-a fost supusă aprecierii, având în vedere motivele care i-au fost prezentate, ca și cele pe care, eventual, le-a invocat din oficiu, acesta are obligația, în lipsa unei anulări în tot a deciziei respective, să își exercite competența de fond pentru, pe de o parte, a deduce efectele din hotărârea sa referitoare la legalitatea aceleiași decizii și, pe de altă parte, în funcție de elementele care i-au fost supuse examinării (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 decembrie 2011, *KME Germany și alții/Comisia*, C-389/10 P, Rep., EU:C:2011:816, punctul 131, și Hotărârea din 10 iulie 2014, *Telefónica și Telefónica de España/Comisia*, C-295/12 P, Rep., EU:C:2014:2062, punctul 213), să stabilească dacă este necesar, la data la care adoptă propria decizie (Hotărârile din 11 iulie 2014, *Esso și alții/Comisia*, T-540/08, Rep., EU:T:2014:630, punctul 133, *Sasol și alții/Comisia*, T-541/08, Rep., EU:T:2014:628, punctul 438, și *RWE și RWE Dea/Comisia*, T-543/08, Rep., EU:T:2014:627, punctul 257), să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere, astfel încât cuantumul amenzii să fie adecvat.
- 68 În consecință, motivele prezentate de reclamantă în susținerea concluziilor sale în reformare vor fi examinate în calitate de concluzii în anulare, întrucât, în realitate, prin intermediul acestora sunt invocate chestiuni de pură legalitate. În cazul în care aceste motive ar fi întemeiate, amintindu-se că

nu sunt de natură să determine anularea în tot a deciziei atacate (a se vedea punctul 64 de mai sus), se va ține seama de ele în cadrul competenței de fond a Tribunalului. De asemenea, dacă din examinarea acestor motive ar rezulta că o anumită critică în legătură, de exemplu, cu considerații de echitate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 1959, *Macchiorlatti Dalmas/Înalta Autoritate*, 1/59, Rec., EU:C:1959:29, p. 425) poate contribui la susținerea acestor concluzii în reformare, critica respectivă va fi examinată, desigur, în acest cadru.

2. Cu privire la concluziile în anulare

Cu privire la concluziile prin care se solicită anularea în tot a deciziei atacate

- 69 În susținerea acestui capăt de cerere, reclamanta invocă un motiv unic, întemeiat pe o eroare de drept și pe nemotivarea existenței unui interes legitim pentru constatarea încălcării săvârșite în trecut.
- 70 În susținerea acestui motiv unic, care trebuie totuși împărțit în două critici distincte, întrucât trebuie diferențiată chestiunea obligației de motivare, care impune prezența în decizia atacată a unor elemente de fapt și de drept esențiale, de natură să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, de chestiunea temeiniciei motivelor invocate de instituția respectivă (Hotărârea din 2 aprilie 1998, *Comisia/Sytraval și Brink's France*, C-367/95 P, Rec., EU:C:1998:154, punctul 67, și Hotărârea din 16 octombrie 2014, *Eurallumina/Comisia*, T-308/11, EU:T:2014:894, punctul 33), reclamanta susține că din cuprinsul articolului 7 din Regulamentul nr. 1/2003 reiese că, atunci când Comisia adoptă o decizie prin care constată existența unei încălcări săvârșite în trecut, aceasta trebuie să dovedească existența unui interes legitim pentru desfășurarea investigației și să îl explice în mod adecvat în decizia sa. Obligația de a dovedi și de a motiva existența unui interes legitim ar fi independentă de chestiunea dacă, prin decizia sa, Comisia impune sau nu impune o amendă.
- 71 În opinia reclamantei, această interpretare a articolului 7 din Regulamentul nr. 1/2003 este conformă cu jurisprudența Curții, în special cu Hotărârea din 2 martie 1983, *GVL/Comisia* (7/82, Rec., EU:C:1983:52), și cu Hotărârea din 6 octombrie 2005, *Sumitomo Chemical și Sumika Fine Chemicals/Comisia* (T-22/02 și T-23/02, Rec., EU:T:2005:349). Aceasta ar fi justificată deopotrivă prin necesitatea de a asigura respectarea garanțiilor procedurale prevăzute la articolul 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „CEDO”), semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, și la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.
- 72 Reclamanta amintește că, potrivit deciziei atacate, încălcarea imputată TP a încetat la 22 octombrie 2009, așadar, înainte de adoptarea deciziei atacate, la 22 iunie 2011. Întrucât în decizia atacată Comisia nu a demonstrat nicidecum interesul său legitim de a desfășura investigația și de a constata existența acestei încălcări, decizia ar fi viciată de o eroare de drept și de nemotivare și, în consecință, ar trebui să fie anulată în tot.
- 73 Comisia contestă argumentele reclamantei și solicită respingerea prezentului motiv.
- 74 În această privință, mai întâi, în ceea ce privește critica întemeiată pe nemotivarea existenței unui interes legitim de a constata încălcarea săvârșită în trecut, trebuie amintit că, potrivit articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003:

„Atunci când Comisia, acționând ca urmare a unei plângeri sau din oficiu, constată că există o încălcare a articolului [101 TFUE] sau [102 TFUE], poate solicita printr-o decizie întreprinderilor și asociațiilor de întreprinderi în cauză să înceteze respectiva încălcare. În acest scop, Comisia le poate impune orice măsuri corective comportamentale sau structurale care sunt proporționale cu încălcarea [...]. Atunci când Comisia are un interes legitim de a acționa în acest mod, aceasta poate de asemenea constata că s-a comis o încălcare în trecut.”

- 75 Această dispoziție trebuie interpretată în lumina expunerii de motive din Propunerea de regulament al Consiliului privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 TFUE] și [102 TFUE] și de modificare a Regulamentelor (CEE) nr. 1017/68, (CEE) nr. 2988/74, (CEE) nr. 4056/86 și (CEE) nr. 3975/87 („regulamentul de aplicare a articolelor [101 TFUE] și [102 TFUE]”) (JO C 365 E, p. 284). În expunerea de motive referitoare la articolul 7 se arată că în această dispoziție este clarificată „competența Comisiei pentru a adopta o decizie prin care se constată o încălcare nu numai atunci când dispune încetarea unei încălcări sau atunci când impune o amendă, ci și atunci când o încălcare a încetat și nu a impus o amendă; c)onform jurisprudenței Curții de Justiție, competența conferită Comisiei de a adopta o decizie prin care se constată o încălcare în asemenea împrejurări este însă limitată la cazurile în care Comisia are un interes legitim să acționeze astfel; o] asemenea situație poate fi, de exemplu, atunci când există un risc ca destinatarul deciziei să săvârșească încălcări repetate sau atunci când cazul ridică noi probleme, a căror clarificare este de interes public”.
- 76 Din cele de mai sus reiese obligația Comisiei de a demonstra existența unui interes legitim pentru a constata încălcarea atunci când, pe de o parte, încălcarea a încetat, iar pe de altă parte, Comisia nu impune o amendă.
- 77 Această concluzie este conformă cu jurisprudența Tribunalului invocată de reclamantă în înscrisurile sale și cu o jurisprudență mai recentă care, în esență, recunoaște existența unei legături între, pe de o parte, obligația impusă Comisiei de a demonstra un interes legitim pentru constatarea unei încălcări și, pe de altă parte, prescrierea dreptului acesteia de a impune amenzi. Astfel, Tribunalul s-a pronunțat în sensul că prescrierea dreptului Comisiei de a aplica amenzi nu putea afecta competența sa implicită de a constata încălcarea. Exercițarea acestei competențe implicite de a adopta o decizie prin care se constată o încălcare după curgerea termenului de prescripție este supusă însă condiției demonstrării de către Comisie a existenței unui interes legitim de a efectua o asemenea constatare (Hotărârea din 16 noiembrie 2006, *Peróxidos Orgánicos/Comisia*, T-120/04, Rec., EU:T:2006:350, punctul 18, și Hotărârea din 6 februarie 2014, *Elf Aquitaine/Comisia*, T-40/10, EU:T:2014:61, punctele 282 și 284-287).
- 78 Rezultă că interpretarea articolului 7 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 susținută de reclamantă, potrivit căreia Comisia trebuie să demonstreze existența unui interes legitim pentru constatarea unei încălcări săvârșite în trecut, în pofida faptului că sancționează această încălcare printr-o amendă, este eronată. Întrucât această instituție nu este supusă, cu privire la acest aspect, obligației de motivare, prima critică cuprinsă în primul motiv determină respingerea acesteia.
- 79 În continuare, întrucât în speță este cert că dreptul Comisiei de a impune amenzi nu a fost prescris și că Comisia a decis să aplice TP o amendă, reclamanta impută în mod greșit Comisiei o eroare de drept în sensul că aceasta nu a demonstrat în decizia atacată existența unui interes legitim pentru constatarea încălcării săvârșite în trecut. Așadar, a doua critică cuprinsă în primul motiv trebuie să fie de asemenea respinsă.
- 80 În consecință, trebuie respins ca nefondat prezentul motiv și, prin urmare, capătul de cerere prin care se solicită anularea în tot a deciziei atacate.

Cu privire la concluziile prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate

- 81 În cererea introductivă, în susținerea acestui capăt de cerere prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate, reclamanta a invocat două motive. La acestea trebuie adăugate cele două motive invocate în mod eronat în cadrul concluziilor în reformare, în afara elementelor relevante cuprinse în aceste ultime motive care s-au referit în mod specific la fond.

Cu privire la primul motiv

- 82 Primul motiv este întemeiat pe încălcarea articolului 6 din CEDO și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale. În opinia reclamantei, din dispozițiile coroborate ale celor două articole reiese că o amendă poate fi aplicată doar de o „instanță independentă și imparțială, instituită de lege” care îndeplinește toate garanțiile formale prevăzute la articolul 6 din CEDO. Or, nu doar că Comisia nu ar fi o instanță, ci ar cumula funcțiile de urmărire și de decizie. Amenzile pe care le impune, care ar fi de altfel vădit de natură „penală” în sensul articolului 6 din CEDO, nu ar fi, așadar, aplicate de o instanță independentă cu adevărat de administrație și ar încălca astfel principiul imparțialității prevăzut de dispozițiile sus-menționate.
- 83 În răspunsul la întrebarea Tribunalului adresată pe calea măsurilor de organizare a procedurii și referitoare la efectele care ar trebui deduse, în legătură cu acest motiv, din Hotărârea din 8 decembrie 2011, Chalkor/Comisia (C-386/10 P, Rep., EU:C:2011:815, punctele 62, 63 și 81), și din Hotărârea din 18 iulie 2013, Schindler Holding și alții/Comisia (C-501/11 P, Rep., EU:C:2013:522, punctele 33-38), reclamanta a renunțat la acest motiv, aspect despre care s-a luat act în ședință. Totuși, reclamanta a solicitat Tribunalului să își exercite în acest sens competența de fond, în conformitate cu principiile stabilite în jurisprudența citată anterior și, prin urmare, să ia în considerare atât articolul 6 din CEDO, cât și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale în cadrul examinării argumentelor invocate în susținerea capătului de cerere prin care se solicită reformarea cuantumului amenzii.
- 84 Așadar, în cadrul concluziilor în anulare, trebuie să se constate că reclamanta a renunțat la primul motiv și că, în consecință, nu mai este necesar ca Tribunalul să se pronunțe asupra acestui motiv.

Cu privire la al doilea motiv

- 85 Al doilea motiv este întemeiat pe o încălcare a dreptului la apărare al reclamantei. Prin intermediul acestui motiv, reclamanta susține că articolul 2 din decizia atacată încalcă dreptul său de a fi ascultată și dreptul său la apărare, consacrate la articolele 41 și 48 din Carta drepturilor fundamentale și la articolul 27 din Regulamentul nr. 1/2003, precum și la articolele 10 și 15 din Regulamentul nr. 773/2004.
- 86 În opinia reclamantei, jurisprudența Curții și a Tribunalului referitoare la conținutul obligatoriu al comunicării privind obiecțiunile are o valoare juridică inferioară dispozițiilor Cartei drepturilor fundamentale enumerate la punctul precedent. Astfel, de la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, Comisia ar avea obligația să furnizeze în comunicarea privind obiecțiunile atât elementele de fapt și de drept necesare pentru a dovedi încălcarea, cât și elementele de fapt și de drept pertinente pentru calcularea cuantumului amenzii. În ceea ce privește calculul cuantumului amenzii, Comisia ar avea obligația să prezinte în comunicarea privind obiecțiunile nu numai elementele esențiale necesare pentru stabilirea cuantumului de bază al amenzii, ci și elementele pe care le ia în considerare în cadrul ajustării cuantumului de bază, și anume faptele susceptibile să constituie circumstanțe agravante și atenuante. De asemenea, cuantumul final al amenzii care poate fi aplicat întreprinderii în cauză ar trebui să fie, potrivit reclamantei, menționat în comunicarea privind obiecțiunile. Posibilitatea reclamantei de a contesta cuantumul final al amenzii la Tribunal nu ar fi suficientă pentru a garanta respectarea drepturilor rezultate din cuprinsul articolelor 41 și 48 din Carta drepturilor fundamentale.
- 87 În speță, Comisia ar fi încălcat dispozițiile enumerate la punctul 85 de mai sus întrucât nu a menționat în comunicarea privind obiecțiunile și în scrisoarea de expunere a faptelor adresată reclamantei elementele pe care le-a reținut în calitate de circumstanțe atenuante. În special, în pofida argumentelor invocate de reclamantă în această privință în cadrul procedurii administrative, Comisia nu ar fi analizat nicidecum în aceste documente efectele acordului încheiat între reclamantă și UKE asupra gravității încălcării sau asupra nivelului amenzii.

- 88 Comisia contestă argumentele reclamantei și solicită respingerea prezentului motiv.
- 89 Cu titlu introductiv, trebuie să se arate că, în decizia atacată, Comisia nu a efectuat ajustări ale cuantumului amenzii. În considerentele (913)-(916) ale deciziei atacate, Comisia a respins argumentele reclamantei prezentate în cursul procedurii administrative și referitoare la existența unor circumstanțe atenuante.
- 90 În această privință, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, din moment ce Comisia indică în mod expres, în comunicarea privind obiecțiunile, că va examina dacă este necesar să aplice amenzi întreprinderilor în cauză și indică de asemenea principalele elemente de fapt și de drept susceptibile să conducă la aplicarea unei amenzi, precum gravitatea și durata presupusei încălcări și împrejurarea că aceasta a fost săvârșită cu intenție sau din neglijență, respectă dreptul întreprinderilor de a fi audiate. Procedând astfel, Comisia le oferă în acest mod elementele necesare pentru a se apăra nu numai împotriva unei constatări a încălcării, ci și împotriva împrejurării de a li se aplica o amendă (a se vedea Hotărârea din 25 octombrie 2005, *Groupe Danone/Comisia*, T-38/02, Rec., EU:T:2005:367, punctul 50 și jurisprudența citată).
- 91 O jurisprudență constantă confirmă de asemenea că, în ceea ce privește stabilirea cuantumului amenzilor, dreptul la apărare al întreprinderilor în cauză este garantat în fața Comisiei prin posibilitatea de a prezenta observații privind durata, gravitatea și previzibilitatea caracterului anticoncurențial al încălcării. Pe de altă parte, întreprinderile beneficiază de o garanție suplimentară în ceea ce privește determinarea cuantumului amenzii, în măsura în care Tribunalul statuează în exercitarea unei competențe de fond și poate, printre altele, să anuleze sau să reducă amenda, în temeiul articolului 31 din Regulamentul nr. 1/2003. Instanța Uniunii a concluzionat din aceasta că Comisia se putea limita la a indica, fără alte precizări, în comunicarea privind obiecțiunile, că va ține seama de rolul individual avut de fiecare întreprindere în acordurile în cauză și că cuantumul amenzii va reflecta eventualele circumstanțe agravante sau atenuante, din moment ce orientările privind calcularea amenzilor detaliază circumstanțele care pot fi considerate ca atare (a se vedea Hotărârea din 27 septembrie 2012, *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Comisia*, T-357/06, Rep., EU:T:2012:488, punctul 217 și jurisprudența citată).
- 92 Argumentele invocate de reclamantă în cadrul prezentului motiv trebuie examinate în lumina principiilor amintite la punctele 90 și 91 de mai sus.
- 93 Înainte de a efectua această analiză, trebuie de asemenea să se precizeze, în primul rând, că regulile enunțate în Hotărârea *Koninklijke Wegenbouw Stevin/Comisia* (punctul 91 de mai sus, EU:T:2012:488) se aplică atât circumstanțelor agravante, cât și circumstanțelor atenuante. Astfel, regula stabilită în acest mod de Tribunal impune Comisiei să menționeze în comunicarea privind obiecțiunile ca va ține seama de factori care pot avea o influență asupra cuantumului definitiv al amenzii, incluzând, similar circumstanțelor agravante, circumstanțele atenuante.
- 94 În al doilea rând, trebuie să se precizeze că, în mod contrar celor susținute de reclamantă, principiile enunțate la punctele 90 și 91 de mai sus nu au fost afectate prin intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona și nici prin declarațiile prezentate de Comisie în Comunicarea privind cele mai bune practici de desfășurare a procedurilor inițiate în aplicarea articolelor 101 [TFUE] și 102 [...] TFUE (JO 2011, C 308, p. 6).
- 95 Astfel, pe de o parte, din jurisprudența Curții în contextul aplicării articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale reiese că intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, care cuprinde includerea Cartei drepturilor fundamentale în dreptul primar al Uniunii, nu a modificat substanțial conținutul dreptului la un proces echitabil, astfel cum acesta rezultă, printre altele, din cuprinsul articolului 6 din CEDO și cum a fost recunoscut la nivelul Uniunii în calitate de principiu general al dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 mai 2012, *Legris Industries/Comisia*, C-289/11 P, EU:C:2012:270,

punctul 36 și jurisprudența citată). Aceste considerații pot fi extinse la dreptul de a fi ascultat și, mai larg, la dreptul la apărare în ansamblu, invocate de reclamantă, întrucât aceste drepturi contribuie la garantarea desfășurării unui proces echitabil.

- 96 Pe de altă parte, referitor la Comunicarea privind cele mai bune practici, citată la punctul 94 de mai sus, trebuie să se constate că, având în vedere că aceasta a fost publicată la 20 octombrie 2011, cu alte cuvinte, la mai multe luni după adoptarea deciziei atacate, nu este aplicabilă în speță, în conformitate cu punctul 6 din aceasta (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 mai 2011, Elf Aquitaine/Comisia, T-299/08, Rep., EU:T:2011:217, punctul 148).
- 97 În ceea ce privește aplicarea regulilor rezultate din jurisprudența citată la punctele 90 și 91 de mai sus în speță, trebuie să se arate, în primul rând, că, la punctul 522 din comunicarea privind obiecțiunile, Comisia și-a anunțat intenția de a aplica TP o amendă pentru un abuz definit ca refuz de furnizare a unor servicii. La punctul următor al acestui document, Comisia a menționat că aprecia că abuzul imputat TP fusese săvârșit cu intenție sau din neglijență și că TP era conștientă de faptul că propriul comportament putea să afecteze concurența în cadrul pieței interne. În al doilea rând, la punctul 524 din comunicarea privind obiecțiunile Comisia a arătat că la stabilirea cuantumului amenzii va ține seama de toate circumstanțele importante ale cauzei, în special de gravitatea și de durata încălcării, și că va aplica regulile expuse în Orientările din 2006. În ceea ce privește gravitatea încălcării, la punctul 528 din comunicarea privind obiecțiunile, Comisia a precizat că va ține seama de natura acesteia, de impactul său real asupra pieței, în cazul în care putea fi măsurat, și de întinderea pieței geografice afectate. În ceea ce privește durata încălcării, la punctul 529 din comunicarea privind obiecțiunile, Comisia a arătat că încălcarea începuse cel mai târziu la 3 august 2005 și că nu încetase încă. În al treilea rând, la punctul 525 din comunicarea privind obiecțiunile, Comisia a anunțat că cuantumul amenzii ar putea fi afectat de o posibilă luare în considerare a unor circumstanțe agravante sau atenuante, enumerate la punctele 28 și 29 din orientările menționate.
- 98 Pe de altă parte, din scrisoarea de expunere a faptelor, care constituie o continuare a corespondenței scrise dintre Comisie și TP și care i-a fost trimisă acesteia din urmă după audiere, reiese că Comisia a făcut unele precizări cu privire la valoarea vânzărilor, în sensul punctului 13 din Orientările din 2006, pe care urma să o rețină în vederea calculării cuantumului de bază al amenzii.
- 99 Elementele enumerate la punctele 97 și 98 de mai sus permit să se concluzioneze că, în speță, Comisia a respectat principiile izvorâte din jurisprudență amintite la punctele 90 și 91 de mai sus. Argumentele prezentate de reclamantă nu sunt de natură să repună în discuție această concluzie.
- 100 Astfel, în primul rând, din jurisprudența citată la punctele 90 și 91 de mai sus rezultă că, în mod contrar celor susținute de reclamantă, Comisia nu avea obligația să precizeze cuantumul global al amenzii în comunicarea privind obiecțiunile.
- 101 În al doilea rând, trebuie respins argumentul reclamantei potrivit căruia Comisia ar fi trebuit să analizeze, în partea comunicării privind obiecțiunile referitoare la sancțiuni, impactul acordului cu UKE asupra gravității încălcării sau asupra nivelului amenzii.
- 102 În acest sens, pe de o parte, din dosar reiese că discuția referitoare la luarea în considerare a acordului cu UKE la calcularea amenzii a fost inițiată de TP într-un stadiu avansat al procedurii administrative, după transmiterea comunicării privind obiecțiunile. Astfel, într-o primă etapă, la punctele 912 și 1009 din răspunsul la comunicarea privind obiecțiunile, TP a invocat argumentul potrivit căruia, având în vedere angajamentele pe care și le-a asumat în temeiul acordului cu UKE, Comisia ar trebui să admită că semnarea acestui acord marcase încetarea încălcării. Comisia a admis acest punct de vedere în scrisoarea de expunere a faptelor (punctul 27). Într-o a doua etapă, la punctele 483 și 484 din scrisoarea din 7 martie 2011, trimisă ca răspuns la scrisoarea de expunere a faptelor, TP a invocat un

argument potrivit căruia acordul cu UKE ar putea fi luat în considerare în calitate de circumstanță atenuantă. TP a reiterat acest argument într-o scrisoare din 6 iunie 2011, pe care a transmis-o *proprio motu* și în care s-a pronunțat cu privire la oportunitatea de a impune o amendă în speță.

103 Pe de altă parte, în considerentele (913)-(916) ale deciziei atacate, Comisia a răspuns la toate argumentele invocate după transmiterea comunicării privind obiecțiunile. Fără a fi examinată în prealabil temeinicia răspunsului Comisiei, care face obiectul motivului întemeiat pe neluarea în considerare a circumstanțelor atenuante, trebuie să se rețină că însuși faptul că Comisia și-a exprimat poziția cu privire la aceste argumente, prezentate după transmiterea comunicării privind obiecțiunile, în decizia atacată nu constituie nicidecum o încălcare a dreptului de a fi ascultat sau a dreptului la apărare ale TP.

104 Având în vedere considerațiile expuse mai sus, prezentul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv

105 Al treilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și de apreciere în ceea ce privește calculul cuantumului de bază al amenzii, privește mai întâi nerespectarea punctelor 20-22 din Orientările din 2006.

106 Subliniind totodată că nu contestă existența încălcării care este imputată TP, reclamanta solicită Tribunalului, în esență, să reconsidere cuantumul amenzii stabilite în decizia atacată în lumina principiului proporționalității și cu luarea în considerare a faptului că gravitatea acestei încălcări nu justifică reținerea de către Comisie, la calcularea cuantumului de bază al amenzii, a pragului de 10 % din valoarea vânzărilor, în sensul punctului 13 din Orientările din 2006. Argumentele reclamantei consacrate caracterului disproporționat al acestui cuantum, deci inadecvat și contrar echității, vor fi examinate în cadrul concluziilor în reformare.

107 Prezentul motiv este alcătuit din două aspecte, prin intermediul cărora reclamanta impută Comisiei, pe de o parte, că nu a luat în considerare în mod corespunzător faptul că încălcarea a presupus practici având o durată și o intensitate diferite și, pe de altă parte, că a apreciat în mod eronat impactul comportamentului TP pe piața relevantă.

108 Înainte de a examina aceste două aspecte, trebuie să se amintească mai întâi că, în conformitate cu articolul 49 alineatul (3) din Carta drepturilor fundamentale, pedepsele nu trebuie să fie disproporționate în raport cu infracțiunea.

109 În cadrul procedurilor inițiate de Comisie pentru a sancționa încălcările normelor de concurență, principiul proporționalității presupune că amenda trebuie stabilită de Comisie proporțional cu elementele luate în considerare pentru a se aprecia gravitatea încălcării și că, în această privință, Comisia trebuie să aplice aceste elemente în mod coerent și justificat din punct de vedere obiectiv (Hotărârea Telefónica și Telefónica de España/Comisia, punctul 67 de mai sus, EU:C:2014:2062, punctul 196, și Hotărârea din 5 octombrie 2011, Transcatlab/Comisia, T-39/06, Rep., EU:T:2011:562, punctul 189).

110 În continuare, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 23 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1/2003, la stabilirea valorii amenzii se iau în considerare atât gravitatea, cât și durata încălcării.

111 În ceea ce privește gravitatea unei încălcări, nu există o listă constrângătoare sau exhaustivă a criteriilor care trebuie luate în considerare în mod obligatoriu la aprecierea acesteia. Din jurisprudență rezultă totuși că printre elementele de natură să intre în aprecierea gravității figurează, în afara împrejurărilor specifice cauzei, contextul acesteia și întinderea disuasivă a amenzilor, comportamentul întreprinderii în cauză, rolul avut de aceasta în instituirea practicii în discuție, profitul pe care l-ar fi putut obține din această practică, dimensiunea sa și valoarea mărfurilor în cauză, precum și riscul pe care

încălcările de acest tip îl reprezintă pentru obiectivele Uniunii (Hotărârea din 14 octombrie 2010, Deutsche Telekom/Comisia, C-280/08 P, Rep., EU:C:2010:603, punctele 273 și 274; a se vedea de asemenea Hotărârea din 8 decembrie 2011, KME Germany și alții/Comisia, C-272/09 P, Rep., EU:C:2011:810, punctul 96 și jurisprudența citată).

- 112 Quantumul amenzii trebuie să țină seama de asemenea de elemente obiective precum conținutul și durata comportamentelor anticoncurențiale, numărul și intensitatea acestora, întinderea pieței afectate și atingerea adusă ordinii publice economice, ca și de cota de piață a întreprinderilor responsabile și de eventualele încălcări repetate (a se vedea Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 111 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 97 și jurisprudența citată).
- 113 Potrivit Orientărilor din 2006, pe care Comisia s-a întemeiat pentru a calcula amenda în speță, gravitatea încălcării este luată în considerare de Comisie în prima etapă a calculului amenzii, cu alte cuvinte, la stabilirea quantumului de bază al acesteia. Astfel, în temeiul punctului 19 din Orientările din 2006, quantumul de bază al amenzii este legat de o proporție din valoarea vânzărilor, determinată în funcție de gradul de gravitate al încălcării, multiplicată cu numărul de ani în cursul cărora a avut loc încălcarea. Potrivit punctului 20 din Orientările din 2006, Comisia are obligația să evalueze gravitatea încălcării caz cu caz pentru fiecare tip de încălcare, ținând seama de toate circumstanțele relevante în cazul respectiv. Potrivit punctelor 21 și 22 din orientările menționate, ca regulă generală, Comisia stabilește proporția din valoarea vânzărilor luată în calcul la un nivel de maximum 30 % și, pentru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul trebuie să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a acestui interval, ține seama de un anumit număr de factori, precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare sau nu a încălcării.
- 114 În sfârșit, în ceea ce privește rolul instanței Uniunii în controlul quantumului amenzii, trebuie amintit că acesteia îi revine sarcina de a efectua controlul legalității deciziei în litigiu pe baza elementelor prezentate de reclamant în susținerea motivelor invocate. În cadrul acestui control, instanța nu se poate întemeia pe puterea de apreciere de care dispune Comisia, nici în ceea ce privește alegerea elementelor luate în considerare în aplicarea criteriilor prevăzute în orientări, nici în ceea ce privește aprecierea acestor elemente, pentru a renunța la exercitarea unui control aprofundat atât în drept, cât și în fapt (Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 111 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 102).
- 115 Controlul instituit de tratate, ale cărui limite sunt definite de jurisprudența citată la punctele 65-67 și 114 de mai sus, întrucât implică exercitarea de către instanța Uniunii a unui control atât de drept, cât și de fapt, iar aceasta are competența de a aprecia probele, de a anula decizia atacată și de a modifica quantumul amenzilor, este, în mod contrar susținerilor inițiale ale reclamantei, conform cu cerințele principiului protecției jurisdicționale efective care figurează în prezent la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale (a se vedea în acest sens Hotărârea Schindler Holding și alții/Comisia, punctul 83 de mai sus, EU:C:2013:522, punctul 38 și jurisprudența citată).
- 116 În lumina acestor principii trebuie examinate argumentele dezvoltate de reclamantă în cadrul acestui motiv.
- Cu privire la primul aspect, întemeiat pe ignorarea faptului că durata diferitor elemente constitutive ale încălcării și intensitatea acesteia au variat în timp
- 117 Reclamanta susține că Comisia a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a refuzat să ia în considerare faptul că durata diferitor elemente constitutive ale încălcării comise de TP și intensitatea acesteia au variat în timp, pentru motivul că comportamentul abuziv putea fi observat pe toată durata încălcării.

Comisia ar fi ignorat astfel un parametru pertinent pentru a stabili o amendă proporțională cu gravitatea încălcării, și anume faptul că niciunul dintre comportamentele reținute ca elemente constitutive ale încălcării nu a durat patru ani și două luni.

- 118 Reclamanta susține aceste afirmații cu numeroase argumente, prin intermediul cărora urmărește, în esență, să stabilească durata exactă a anumitor comportamente puse în aplicare de TP, care, privite în ansamblu, constituie abuzul de poziție dominantă săvârșit de TP. Reclamanta susține că, având în vedere efectul cumulat al erorilor săvârșite de Comisie la calcularea duratei acestor comportamente, abuzul nu pare grav în raport cu această chestiune pentru ca proporția din valoarea vânzărilor, care constituie punctul de plecare al calculului cuantumului de bază al amenzii, să fie stabilită de Comisie la un nivel de 10 %. Reclamanta solicită astfel Tribunalului reducerea cuantumului amenzii aplicate TP.
- 119 Argumentele reclamantei privesc patru din cele cinci elemente constitutive ale abuzului de poziție dominantă imputat TP (a se vedea punctul 28 de mai sus).
- 120 În primul rând, în ceea ce privește propunerea pentru OA a unor condiții nerezonabile în acordurile privind accesul la rețeaua TP în modurile BSA și LLU, reclamanta susține că Comisia a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a concluzionat că acest element al abuzului a durat de la 3 august 2005 până la 22 octombrie 2009. În special, în ceea ce privește, pe de o parte, contractele-tip privind accesul în mod BSA, reclamanta susține că versiunea nr. 1 a contractului-tip al TP, intrată în vigoare la 22 decembrie 2008, respecta oferta de referință relevantă pentru accesul în mod BSA. Pe de altă parte, în ceea ce privește accesul în mod LLU, versiunea nr. 1 a contractului-tip al TP, intrată în vigoare la 17 februarie 1999, ar fi conformă cu oferta de referință relevantă LLU. Prin urmare, TP nu i se poate imputa că a impus OA clauze dezavantajoase în contractele respective după 22 decembrie 2008, în ceea ce privește accesul în mod BSA, și, respectiv, după 17 februarie 2009, în ceea ce privește accesul în mod LLU. În plus, mai multe clauze ale contractelor-tip ale TP, dezavantajoase pentru OA, ar fi fost aplicate pe perioade și mai scurte.
- 121 În al doilea rând, în ceea ce privește limitarea accesului fizic la rețeaua TP, reclamanta susține mai întâi că practica ce constă în respingerea comenzilor de acces ale OA pentru motive de ordin formal și tehnic s-a estompat în perioada cuprinsă între anii 2007 și 2009. În continuare, afirmația potrivit căreia TP ar fi supraestimat investițiile de care OA ar fi avut nevoie să le efectueze ar fi exagerată și ar privi doar un caz izolat. În plus, în ceea ce privește comportamentul care constă în refuzul accesului în incintele TP prin canalizări, ar fi vorba doar despre evenimente care s-au produs în anul 2007. În sfârșit, în ceea ce privește practica ce constă în întârzierea în executarea comenzilor transmise de OA pentru construirea sau modificarea nodurilor de acces la servicii (denumite în continuare „NAS”), reclamanta susține că exemplele date de Comisie în decizia atacată sunt puțin convingătoare, că aceste întârzieri au fost determinate de factori independenți de TP și că Comisia nu citează niciun exemplu de un asemenea comportament care ar fi avut loc ulterior lunii iulie 2008.
- 122 În al treilea rând, în ceea ce privește limitarea accesului la liniile de abonat, reclamanta susține că această practică a durat mai puțin decât întreaga perioadă a încălcării reținută de Comisie. Refuzul de a furniza servicii BSA prin intermediul liniilor închiriate cu ridicata [în cadrul serviciului „Wholesale Line Rental” (WLR), în care OA furnizau servicii de telefonie fixă] ar fi încetat în luna octombrie 2007 și, astfel, ar avea o durată de aproximativ un an, întârzierile în repararea liniilor avariate ar fi încetat la începutul anului 2008 și nu ar depăși un an, întârzierile în executarea comenzilor de acces în mod BSA ar dura doar până în al patrulea trimestru al anului 2007, iar întârzierile în executarea comenzilor de acces în mod LLU ar fi încetat în primul trimestru al anului 2008.
- 123 În al patrulea rând, în ceea ce privește refuzul de a furniza OA informațiile generale fiabile și exacte care le-ar fi necesare pentru a lua decizii adecvate pentru accesul la produsele în bandă largă, reclamanta susține că deja din anul 2006 a aplicat un anumit număr de inițiative prin care a urmărit ameliorarea exactității informațiilor sale și acordarea priorității pentru localizările pe care OA

intenționau să le utilizeze. Referitor la accesul în mod BSA, reclamanta ar fi ameliorat accesul la interfața sa informatică, în special începând cu luna martie 2007, și ar fi întreprins alte inițiative în cursul anului 2007 pentru a facilita, din punct de vedere tehnologic, accesul la informațiile generale. Referitor la accesul în mod LLU, reclamanta ar fi asigurat accesul la informațiile generale prin transmiterea suporturilor DVD, la cererea OA. Referitor la problema transmiterii datelor într-un format informatic dificil de utilizat (fișiere „pdf”), ar fi vorba despre cazuri izolate.

- 124 În această privință, având în vedere complexitatea încălcării imputate TP și caracterul foarte detaliat al argumentelor reclamantei, înainte de a iniția examinarea acestora, este necesară prezentarea unei descrieri a încălcării, astfel cum reiese din decizia atacată.
- 125 În decizia atacată, Comisia a constatat că TP a pus la punct o strategie prin care a urmărit limitarea concurenței în toate etapele procesului de acces al OA la rețeaua proprie, și anume pe parcursul negocierii acordurilor privind condițiile de acces la rețea, în etapa de racordare a OA la rețea și, în final, în etapa activării liniilor de abonat. Această strategie, care a fost aplicată pe piața cu ridicata a accesului în bandă largă în modurile BSA și LLU, urmărea să protejeze cotele de piață ale TP pe piața în aval, respectiv piața cu amănuntul pe care operatorii de telecomunicații oferă servicii propriilor utilizatori finali [considerentele (710)-(712) ale deciziei atacate].
- 126 Pentru a demonstra existența acestei strategii, Comisia s-a întemeiat în special pe documentele ridicate cu ocazia inspecțiilor la sediul TP și pe observațiile prezentate de UKE cu privire la răspunsul TP la comunicarea privind obiecțiunile. Din aceste documente, examinate în considerentele (148)-(155) și (554)-(556) ale deciziei atacate, reiese că membrii consiliului director al TP au pregătit un proiect având ca obiectiv împiedicarea accesului OA la rețeaua TP, asigurarea unui caracter cât mai dificil posibil al dobândirii informațiilor privind structura acestei rețele și menținerea în acest mod, cât de mult posibil, a clientelei cu amănuntul a TP. În plus, din aceste documente reiese că aducerea la îndeplinire a strategiei se realiza, pe de o parte, prin comportamente îndreptate împotriva OA și, pe de altă parte, prin comportamente îndreptate împotriva autorității naționale de reglementare, precum refuzul intenționat de colaborare cu această autoritate, întârzierea considerabilă în depunerea proiectului de ofertă de referință BSA, în pofida obligației legale de depunere (a se vedea punctul 14 de mai sus), sau introducerea de acțiuni la instanțele administrative împotriva tuturor deciziilor acestei autorități privind aplicarea ofertelor de referință.
- 127 Decizia atacată conține o descriere detaliată a comportamentelor puse în aplicare de TP în scopul realizării strategiei sale. În ansamblu, aceste comportamente au fost clasificate de Comisie în cinci grupe, care constituie cele cinci elemente constitutive ale abuzului de poziție dominantă, și anume: în primul rând, propunerea pentru OA a unor condiții nerezonabile în acordurile privind accesul la produsele BSA și LLU, în al doilea rând, întârzierea în procesul de negociere a acordurilor privind accesul la produsele BSA și LLU, în al treilea rând, limitarea accesului fizic la rețeaua TP, în al patrulea rând, limitarea accesului la liniile de abonat și, în al cincilea rând, refuzul de a furniza informațiile generale exacte și fiabile indispensabile pentru OA pentru a lua decizii privind accesul (a se vedea punctul 28 de mai sus).
- 128 În primul rând, în ceea ce privește propunerea pentru OA a unor condiții nerezonabile în acordurile privind accesul la produsele BSA și LLU, în considerentele (165)-(295) ale deciziei atacate Comisia a arătat că, potrivit reglementării aplicabile, TP avea obligația să încheie cu OA, care i-au solicitat accesul la rețeaua sa în mod BSA sau LLU, contracte privind un asemenea acces în condiții care nu ar fi mai puțin favorabile pentru OA decât condițiile minime stabilite în ofertele de referință BSA și LLU (a se vedea punctele 11 și 12 de mai sus). În pofida acestei obligații, TP a propus contracte-tip ale căror condiții nu respectau cerințele minime ale ofertelor de referință relevante. În această privință, referitor la contractele privind accesul în mod BSA, Comisia a identificat 18 tipuri de clauze contractuale afectate de practicile TP, pe care le-a clasificat în trei grupe, și anume: mai întâi, clauzele favorabile OA cuprinse în oferta de referință și eliminate în contractele propuse de TP, în continuare, clauzele cuprinse în oferta de referință și modificate în dezavantajul OA în contractele propuse de TP și, în

sfârșit, clauzele din oferta de referință privind stabilirea anumitor termene, modificate în dezavantajul OA în contractele propuse de TP. Referitor la contractele privind accesul în mod LLU, Comisia a identificat 10 tipuri de clauze contractuale afectate de practicile TP, împărțite ulterior în două categorii, și anume: pe de o parte, clauzele favorabile OA cuprinse în oferta de referință și eliminate în contractele propuse de TP și, pe de altă parte, clauzele cuprinse în oferta de referință și modificate în dezavantajul OA în contractele propuse de TP. În considerentele (714)-(721) ale deciziei atacate, Comisia a subliniat că elementele de probă colectate pe parcursul procedurii administrative ar confirma caracterul repetitiv și consecvent al nerespectării de către TP a clauzelor prevăzute în ofertele de referință. Comisia a arătat că, deși ofertele de referință adoptate de UKE în anul 2006 pentru accesul în mod LLU și în anul 2008 pentru accesul în mod BSA au cuprins contracte-tip care puteau fi utilizate de TP, aceasta a acceptat să le utilizeze numai după semnarea acordului cu UKE la 22 octombrie 2009.

129 În al doilea rând, în ceea ce privește întârzierea procesului de negociere a acordurilor privind accesul la produsele BSA și LLU, întemeindu-se pe mărturiile OA care își desfășurau activitatea pe piața poloneză, precum și pe observațiile UKE acumulate pe parcursul procedurii administrative, Comisia a identificat diverse tactici dilatorii puse în aplicare de TP pentru a evita încheierea unor contracte cu OA în termene rezonabile. Mai întâi, Comisia a constatat că, în 70 % din cazuri, TP nu a respectat termenul legal care o obliga să încheie cu OA contractul privind accesul la rețeaua sa în termen de 90 de zile calendaristice și că, în numeroase cazuri, aceste întârzieri atinseseră perioade chiar de doi ani. În continuare, Comisia a constatat că TP nu a respectat în mod recurent termenul legal de trei zile pentru transmiterea proiectului de contract, acesta fiind depășit în numeroase cazuri cu zeci, chiar sute de zile [considerentele (300)-(314) ale deciziei atacate]. În plus, Comisia a evidențiat alte practici dilatorii, precum faptul că TP era reprezentată în mod regulat la negocieri de personal care nu avea abilitarea să o angajeze din punct de vedere contractual [considerentele (315)-(322) ale deciziei atacate] sau faptul că TP întârzia în mod nejustificat semnarea contractelor [considerentele (323)-(329) ale deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a constatat că aceste tactici dilatorii determinaseră mai mulți OA să intervină la autoritatea de reglementare în procesul de negociere sau chiar să renunțe la proiectele lor de conectare la rețeaua TP [considerentele (300)-(305) ale deciziei atacate].

130 În al treilea rând, în ceea ce privește limitarea accesului fizic la rețeaua TP, în considerentele (375)-(399) ale deciziei atacate Comisia a menționat în special că, din momentul în care era semnat contractul privind accesul, OA prezentau TP cereri de acces la NAS pentru accesul în mod BSA, iar pentru accesul în mod LLU, o comandă de colocalizare sau o comandă pentru cabluri de corespondență. Comisia a explicat că aceste comenzi introduse de OA fuseseră supuse unei verificări de natură formală și tehnică în urma căreia TP comunica OA condițiile tehnice și o estimare a costurilor aferente racordării. Din momentul acceptării acestor condiții, OA putea să pregătească pe această bază un proiect tehnic supus din nou aprobării TP [considerentul (375) al deciziei atacate].

131 Comisia a descris exemple de practici anticoncurențiale ale TP puse în aplicare în această etapă de racordare la rețeaua TP, întemeindu-se în cea mai mare parte pe mărturiile OA care își desfășurau activitatea pe piața poloneză, pe procese-verbale ale controalelor efectuate de UKE și pe deciziile acestei autorități. În această privință, Comisia a arătat mai întâi că TP respinsese, pentru motive formale sau tehnice, numeroase comenzi de acces. Aceste respingeri ar privi 31 % din solicitările de acces în mod BSA în anii 2006-2009 și 44 % din solicitările de acces în mod LLU în perioada 2006-2008, situația ameliorându-se în anul 2009. În ceea ce privește accesul în mod LLU, Comisia a evidențiat de asemenea cazurile în care, în pofida unei verificări tehnice pozitive, OA nu se racordaseră la rețeaua TP în special din cauza supraestimării de către TP a costurilor aferente racordării [considerentele (378)-(392) și (749)-(754) ale deciziei atacate]. În continuare, Comisia a evidențiat întârzieri importante în executarea solicitărilor OA, atât în ceea ce privește construirea sau modificarea NAS, cât și executarea comenzilor de acces în mod LLU. Potrivit mărturiilor citate de Comisie, aceste întârzieri, cuprinse între 3 și 13 luni chiar în situațiile unor lucrări foarte simple, determinau imposibilitatea OA de a realiza o planificare normală a investițiilor [considerentele (393)-(396) și (755)-(758) ale deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a arătat că PTK, filiala TP care își

desfășura activitatea pe piețele relevante, nu a avut aceleași probleme de acces la rețeaua societății-mamă a acesteia ca ceilalți OA. Această împrejurare ar confirma, în opinia Comisiei, posibilitatea garantării unui acces mai rapid la această rețea [considerentele (397)-(399) și (759)-(761) ale deciziei atacate].

132 În al patrulea rând, în ceea ce privește limitarea accesului la liniile de abonat, în considerentele (444)-(510) ale deciziei atacate, Comisia a arătat că, după racordarea la un NAS (acces în mod BSA) sau după ce au obținut accesul la un spațiu de colocalizare sau după ce au instalat un cablu de corespondență (acces în mod LLU), în principiu, OA puteau să dobândească clientela proprie. Pentru a proceda astfel, ei trebuiau să adreseze TP o comandă de activare a liniei de abonat, solicitare ce era verificată de TP din punct de vedere formal și tehnic [considerentul (444) al deciziei atacate].

133 Pe baza mărturiilor OA, Comisia a identificat în documentele ridicate cu ocazia inspecțiilor și în procesele-verbale ale controalelor efectuate de UKE trei tipuri de practici puse în aplicare de TP care au limitat accesul OA la abonați. Mai întâi, Comisia a constatat că TP respinsese un număr mare de comenzi de activare a liniilor pentru motive formale și tehnice. Deși în anumite perioade situația s-a ameliorat, aceste respingeri au privit, global, între 30 % și 50 % din comenzile transmise de diferiți OA, cu excepția PTK, filiala TP [considerentele (448)-(467) ale deciziei atacate]. În continuare, Comisia a evidențiat problema disponibilității reduse a liniilor de abonat, care a fost cauzată, pe de o parte, de refuzul TP de a furniza servicii de acces în mod BSA pe liniile WLR și, pe de altă parte, de întârzierile în repararea liniilor defectuoase. În sfârșit, Comisia a evidențiat întârzieri în executarea comenzilor OA [considerentele (468)-(473) ale deciziei atacate]. Comisia a observat că aceste obstacole au fost în mod deosebit stânjenitoare pentru OA, întrucât afectau relațiile directe dintre OA și utilizatorii finali, în special la momentul în care OA inițiau aceste relații și au putut în acest fel să aibă ca efect deteriorarea imaginii OA față de clienții acestora. În opinia Comisiei, blocarea accesului în mod BSA pe liniile WLR afecta OA cu atât mai mult cu cât îi împiedica să ofere clienților lor deja existenți și care utilizau servicii de telefonie fixă servicii suplimentare de acces la internet [considerentul (470) al deciziei atacate].

134 În al cincilea rând, în ceea ce privește refuzul furnizării informațiilor generale exacte și fiabile, indispensabile OA pentru a lua decizii privind accesul, Comisia a arătat mai întâi că TP avea obligația să furnizeze OA aceste informații în temeiul reglementării aplicabile. Comisia a precizat că aceste informații generale se refereau la numeroase aspecte tehnice ale rețelei TP și a subliniat deopotrivă că, în opinia OA, deținerea de informații generale fiabile și complete constituia o condiție esențială pentru a iniția și a continua furnizarea de servicii BSA și LLU utilizatorilor finali. În continuare, Comisia a amintit că refuzul de a furniza informații referitoare la structura rețelei TP constituia unul dintre elementele esențiale ale strategiei TP prin care a urmărit limitarea concurenței în toate etapele procesului de acces al OA la rețeaua sa (a se vedea punctul 126 de mai sus). În sfârșit, Comisia a arătat că problemele privind accesul la informații generale fiabile și exacte s-au manifestat în fiecare etapă a procesului de acces la rețeaua TP. În această privință, Comisia a evidențiat în special că, în prima fază a perioadei încălcării, TP nu a introdus definiția informațiilor generale în contractele încheiate cu OA și, într-o fază ulterioară, a utilizat în contractele sale o definiție care nu corespundea definiției din oferta de referință [considerentele (511)-(516) și nota de subsol 828 din decizia atacată].

135 Comisia a descris în detaliu modul în care TP a împiedicat OA să aibă acces la informațiile generale privind rețeaua sa. În această privință, întemeindu-se pe numeroase mărturii ale OA și pe documente ridicate în timpul inspecțiilor, Comisia a arătat mai întâi că, în ceea ce privește calitatea datelor referitoare la rețeaua sa transmise de TP către OA, aceasta era defectuoasă. Aceste date erau adesea incorecte și/sau incomplete și nu corespundeau clauzelor din ofertele de referință și din contractele încheiate de TP cu OA [considerentele (517)-(528) ale deciziei atacate]. În continuare, Comisia a evidențiat cazuri în care TP a transmis OA informații generale într-un format care le făcea inutilizabile [considerentele (529) și (530) ale deciziei atacate]. În plus, Comisia a arătat că TP nu și-a respectat obligația, rezultată din ofertele de referință relevante, de a pune la dispoziția OA o interfață informatică ce permite accesul la bazele de date ce conțineau informații generale și asigurau alte

funcții pentru comunicarea dintre OA și TP [considerentele (531)-(534) ale deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a arătat că existau soluții tehnologice care permiteau accesul la informații generale mai exacte și fiabile și că PTK, filiala TP, a putut să beneficieze de un asemenea acces [considerentele (535)-(541) ale deciziei atacate].

- 136 În considerentul (713) al deciziei atacate, Comisia a subliniat că practicile TP, descrise la punctele 128-135 de mai sus, au avut un efect cumulativ asupra OA, care au întâlnit obstacole în fiecare etapă a procesului de autorizare a accesului la produsele cu ridicata ale TP. Comisia a arătat că, deși fiecare dintre obstacolele constituite de TP, privit individual, ar fi fost susceptibil să nu pară foarte stânjenitor, privite în ansamblu, formau un comportament abuziv al cărui obiectiv era de a opri accesul OA la piața cu ridicata a accesului în bandă largă. În concluzie, Comisia a calificat abuzul de poziție dominantă săvârșit de reclamantă drept încălcare unică și continuă (articolul 1 din decizia atacată).
- 137 În ceea ce privește în special chestiunea duratei variabile și a intensității variabile a comportamentelor TP, aceasta este abordată în considerentele (903) și (907), care figurează în partea din decizia atacată consacrată stabilirii cuantumului amenzii.
- 138 Astfel, în considerentul (903) al deciziei atacate, Comisia a răspuns la argumentul TP, invocat în cursul procedurii administrative, potrivit căruia, în cadrul aprecierii naturii încălcării, ar trebui să se ia în considerare faptul că anumite practici imputate TP au avut o durată mai scurtă decât durata totală a încălcării. Acest argument a fost întemeiat pe o comparație a încălcării imputate TP cu încălcarea care a făcut obiectul Deciziei C(2009) 3726 final a Comisiei din 13 mai 2009 privind o procedură inițiată în temeiul articolului 82 [CE] și al articolului 54 din Acordul privind SEE (cazul COMP/C-3/37.990 – Intel) și în special cu observațiile Comisiei potrivit cărora, la stabilirea gravității încălcării săvârșite de Intel, a trebuit să se țină seama de faptul că practicile abuzive ale acestei întreprinderi se concentraseră în perioada 2002-2005 și că, după anul 2005 și până la încetarea încălcării, în luna decembrie 2007, nu au putut fi constatate mai mult de două abuzuri individuale [a se vedea considerentul (1785) al deciziei Intel]. În răspunsul la acest argument cuprins în considerentul (903) al deciziei atacate, Comisia a arătat că, „în acest context, trebui[a] să se rețină că, deși intensitatea comportamentului TP [a] varia[t] în timp, practicile abuzive au fost observate pe întreaga perioadă a încălcării”.
- 139 În considerentul (907) al deciziei atacate, Comisia a afirmat că, examinând gravitatea încălcării, a ținut seama de faptul că nu toate elementele comportamentului abuziv al TP fuseseră reunite în același moment. Comisia a explicat că această împrejurare era o consecință logică a faptului că procesul de obținere a accesului la produsele cu ridicata de acces la internet în bandă largă ale operatorului istoric se derula în timp în mai multe etape diferite și succesive. Comisia a rezumat aceste etape în nota de subsol 1258 din decizia atacată, acestea fiind, mai întâi, etapa negocierii contractelor privind condițiile de acces la rețea, în continuare, etapa obținerii accesului fizic la rețea și, în sfârșit, etapa activării liniilor de abonat și a obținerii informațiilor generale. Comisia a adăugat că, în acest mod, un OA nu putea, de exemplu, să se confrunte cu problemele referitoare la accesul fizic la rețeaua TP înainte de semnarea contractului privind condițiile de acces la această rețea. De asemenea, problemele avute de OA în etapa obținerii accesului fizic la rețeaua TP sau în etapa activării liniilor de abonat începeau numai după terminarea unor negocieri îndelungate pentru contractele privind condițiile de acces. În plus, atât înainte, cât și după semnarea acestor contracte, dezvoltarea de către OA a strategiilor comerciale a fost compromisă de calitatea defectuoasă și de caracterul incomplet al informațiilor generale referitoare la rețeaua TP, pe care aceasta din urmă avea obligația să le transmită.
- 140 În ședință, răspunzând la o întrebare a Tribunalului, reclamanta a precizat conținutul argumentației sale. Aceasta a arătat, în ceea ce privește argumentul prezentat la punctul 117 de mai sus, că textul considerentului (907) al deciziei atacate reflectă doar faptul că Comisia a ținut seama de caracterul succesiv al încălcării. Acest considerent nu ar permite să se concluzioneze însă că Comisia a ținut seama pe deplin de caracterul variabil al intensității și al duratei comportamentelor TP în fiecare etapă a procesului de obținere a accesului la rețeaua TP. Este motivul pentru care, prin intermediul

argumentelor prezentate la punctele 120-123 de mai sus, reclamanta invocă erori care ar fi fost săvârșite de Comisie la calcularea duratei și a intensității acestor comportamente. Examinarea acestor argumente detaliate ar permite să se aprecieze în mod corect gravitatea încălcării săvârșite de TP.

- 141 În această privință, din considerentul (907) al deciziei atacate coroborat cu nota de subsol 1258 reiese că, în evaluarea gravității abuzului de poziție dominantă imputat TP, Comisia a ținut seama efectiv de durata variabilă și de intensitatea variabilă a diferitor comportamente puse în aplicare de TP care, privite în ansamblu, formează elementele constitutive ale acestui abuz. Astfel, Comisia a arătat explicit că nu toate elementele comportamentului abuziv al TP fuseseră reunite în același timp.
- 142 Această concluzie este confirmată de analiza întregii decizii atacate. Astfel, în cuprinsul deciziei, Comisia a evidențiat în mai multe rânduri ameliorări punctuale în conduita TP și a precizat perioadele, mai scurte decât perioada încălcării, în care au fost puse în aplicare unele comportamente specifice ale TP [a se vedea printre altele considerentele (383), (409), (437), (450), (462), (508), (510) și (515) ale deciziei atacate].
- 143 În plus, contrar celor susținute de reclamantă în cererea introductivă, considerentul (903) al deciziei atacate nu poate fi interpretat în sensul refuzului Comisiei de a considera că durata diferitor elemente constitutive ale încălcării săvârșite de TP și intensitatea acesteia au variat în timp. Într-adevăr, în cuprinsul acestui considerent, Comisia s-a limitat să constate că exista o diferență semnificativă între împrejurările încălcării imputate TP și împrejurările încălcării imputate Intel, și anume faptul că, în pofida caracterului său variabil, comportamentul ilicit al TP a avut un caracter continuu și s-a desfășurat pe întreaga perioadă a încălcării, în timp ce încălcarea imputată Intel a fost puternic concentrată într-o anumită perioadă, substanțial mai scurtă decât întreaga perioadă a încălcării.
- 144 Având în vedere cele de mai sus, nu se poate susține că, la aprecierea gravității încălcării săvârșite de TP, Comisia a refuzat să țină seama de faptul că durata diferitor elemente constitutive ale încălcării săvârșite de TP și intensitatea acesteia au variat în timp.
- 145 În plus, examinarea pe fond a argumentelor detaliate ale reclamantei, efectuată în continuare, nu permite să se concluzioneze în sensul săvârșirii de către Comisie a unei erori de drept și de apreciere în cadrul analizei pe care a efectuat-o asupra gravității încălcării săvârșite de TP.
- 146 În această privință, cu titlu introductiv, trebuie să se arate, pe de o parte, că, prin intermediul acestor argumente, reclamanta nu contestă nici existența încălcării ca atare, nici durata acesteia, astfel cum a fost reținută în decizia atacată, și anume perioada cuprinsă între 3 august 2005 și 22 octombrie 2009. Reclamanta nu repune în discuție nici calificarea abuzului de poziție dominantă imputat TP ca fiind o încălcare unică și continuă, nici existența strategiei prin care a urmărit limitarea concurenței în toate etapele procesului de acces la rețeaua proprie.
- 147 Pe de altă parte, trebuie să se respingă argumentele, întemeiate pe o interpretare vădit eronată a deciziei atacate, prin care reclamanta susține că Comisia a săvârșit o eroare de drept afirmând că diferitele elemente constitutive ale încălcării imputate TP au avut o durată egală cu perioada încălcării. Aceste argumente sunt contrazise de observațiile Comisiei cuprinse în considerentele deciziei atacate menționate la punctele 138, 139 și 142 de mai sus.
- 148 În primul rând, în ceea ce privește propunerea pentru OA a unor condiții nerezonabile în acordurile privind accesul la rețeaua TP în modurile BSA și LLU, trebuie să se arate mai întâi că argumentele prezentate în înscrisurile reclamantei se referă la mai mult de 30 de clauze contractuale care ar fi fost modificate sau eliminate din contractele TP privind accesul în modurile BSA și LLU. Reclamanta prezintă astfel un calcul exact al perioadelor în care aceste clauze ar fi afectate de modificări sau eliminate. Cu toate acestea, având în vedere complexitatea contractelor privind accesul la produsele cu

ridicata ale accesului în bandă largă, gravitatea și efectele negative ale propunerii din partea TP a unor clauze nerezonabile în contractele sale, trebuie să fie apreciate global, iar nu în mod separat, în funcție de fiecare clauză.

- 149 În continuare, trebuie să se constate că, prin intermediul argumentelor sale, reclamanta nu face decât să recunoască că TP propunea OA contracte care nu respectau numeroase clauze din ofertele de referință BSA și LLU începând din luna mai 2006 și, respectiv, din luna iunie 2006 până la sfârșitul anului 2008 și, respectiv, până în luna februarie 2009. Împrejurarea că această practică ar fi început după debutul perioadei încălcării și ar fi încetat înainte ca aceasta să se termine nu poate reduce gravitatea comportamentului ilicit al TP. Astfel, deși reclamanta susține că nerespectarea clauzelor din oferta de referință BSA a început abia în luna mai 2006, ea nu contestă că adoptarea acestei oferte de referință a fost întârziată mai multe luni din cauza refuzului său, ce constituie o încălcare a obligațiilor sale legale, de a prezenta UKE un proiect de ofertă de referință (a se vedea punctele 14 și 126 de mai sus). În ceea ce privește încetarea acestui element al încălcării, Comisia arată în mod pertinent că faptul că TP a încetat să propună clauze nerezonabile în contract nu înseamnă că a eliminat asemenea clauze din contractele în vigoare. Clauzele nerezonabile puteau, așadar, să continue să se aplice în dezavantajul OA.
- 150 În sfârșit, acest element al încălcării nu poate fi analizat făcându-se abstracție de împrejurările necontestate de reclamantă, și anume faptul că, în faza inițială a perioadei încălcării, și anume etapa negocierii contractelor cu OA, TP a pus în aplicare practici care aveau ca obiectiv descurajarea OA de a obține acces la rețeaua sa, îndeosebi diverse tactici dilatorii prin care a urmărit întârzierea negocierilor privind contractele și o strategie care urmărea ca obținerea de către OA a unor informații privind rețeaua TP să fie cât mai dificilă posibil. Or, această constatare susține concluzia Comisiei potrivit căreia marja de negociere lăsată OA era foarte mică, OA trebuind astfel fie să accepte condițiile propuse de TP, deși acestea erau contrare dispozițiilor cuprinse în ofertele de referință relevante, fie să inițieze proceduri la UKE pentru a impune TP respectarea obligațiilor sale legale, fie să decidă să nu intre pe piață [considerentele (305), (314) și (716) ale deciziei atacate].
- 151 În al doilea rând, în ceea ce privește limitarea accesului fizic la rețeaua TP, trebuie să se arate mai întâi că o durată mai scurtă a anumitor practici puse în aplicare de TP decât cea a încălcării sau faptul că aceste practici s-au redus în toată această perioadă nu demonstrează că încălcarea era mai puțin gravă și că amenda aplicată TP este disproporționată. Astfel, după cum arată Comisia, diversele practici adoptate de TP în etapele succesive ale procesului de acces la rețeaua proprie erau complementare. Pe de altă parte, în ceea ce privește respingerea comenzilor OA pentru motive tehnice sau formale, Comisia a recunoscut în mod expres, în special în considerentele (383) și (409) ale deciziei atacate, o ameliorare a situației, iar argumentele invocate de reclamantă nu permit să se considere că Comisia nu a ținut seama de această ameliorare la stabilirea cuantumului amenzii. În continuare, în mod contrar celor susținute de reclamantă, problema supraestimării costurilor cu investițiile pentru accesul în mod LLU nu a privit doar un caz izolat. Astfel, această problemă a fost semnalată de doi OA și evidențiată de UKE în procesul-verbal al unui control efectuat în anul 2008. Comisia mai arată în această privință că, întrucât în acea perioadă (în anul 2008) puțini operatori au recurs la accesul în mod LLU, cele trei exemple citate au o importanță semnificativă și nu pot fi considerate exagerate. În sfârșit, în mod contrar celor susținute de reclamantă, elementele de probă colectate de Comisie, în special procesul-verbal al unui control efectuat de UKE în luna octombrie 2007, precum și declarațiile date de OA, confirmă corespunzător cerințelor legale că TP întârzia executarea comenzilor pentru construirea sau pentru modificarea NAS.
- 152 În al treilea rând, în ceea ce privește accesul limitat la liniile de abonat, reclamanta nu contestă observațiile Comisiei referitoare la respingerea comenzilor pentru motive formale și tehnice. Reclamanta se limitează să arate că problemele de disponibilitate ale liniilor WLR pentru accesul în mod BSA au încetat în luna octombrie 2007 și că problemele legate de întârzierile în executarea comenzilor de acces în modurile BSA și LLU au apărut abia în anul 2007 și la începutul anului 2008. Or, pe de o parte, această împrejurare nu aduce atingere concluziei Comisiei potrivit căreia TP a pus

în aplicare practici prin care a urmărit limitarea accesului OA la liniile de abonat, practici care au fost deosebit de stânjenitoare pentru OA, întrucât afectau relațiile lor directe cu utilizatorii finali. Pe de altă parte, Comisia a recunoscut în mod expres, în special în considerentele (508) și (510) ale deciziei atacate, faptul că elementele încălcării vizate de reclamantă fuseseră limitate în timp și nimic nu permite să se considere că Comisia nu a ținut seama de ele la stabilirea cuantumului amenzii.

153 În al patrulea rând, în ceea ce privește argumentele reclamantei privind refuzul de a furniza OA informații generale exacte și fiabile, nici acestea nu pot determina convingerea unei exagerări a Comisiei privind gravitatea încălcării la stabilirea amenzii aplicate TP.

154 Mai întâi, reclamanta nu contestă afirmațiile din decizia atacată potrivit cărora era posibil din punct de vedere tehnic să se asigure accesul la informații generale mai exacte și fiabile și că PTK, filiala TP, a putut să beneficieze de un asemenea acces. Reclamanta nu contestă nici că în prima fază a perioadei încălcării, cu alte cuvinte, în anii 2005 și 2006, calitatea informațiilor generale a fost cea mai defectuoasă. Or, tocmai în acea perioadă, cumulată cu practicile dilatorii aplicate de TP în cadrul negocierilor cu OA, această practică a fost cea mai nocivă pentru OA, întrucât îi împiedica să planifice și să pună în aplicare strategiile lor comerciale. În continuare, în pofida ameliorării calității informațiilor generale, care de altfel a fost recunoscută de Comisie [considerentul (528) al deciziei atacate], decizia atacată evidențiază cazuri, documentate prin declarațiile date de OA, de transmitere a unor informații generale inexacte sau contradictorii chiar în anii 2008 și 2009. De asemenea, în pofida inițiativelor aplicate de TP, problemele de punere la dispoziție a interfeței informatice care să permită accesul la bazele de date ale informațiilor generale au continuat până în anul 2010. În sfârșit, în mod contrar susținerilor reclamantei, Comisia nu a exagerat dimensiunea problemelor referitoare la formatul datelor. Astfel, pe de o parte, Comisia a menționat că aceste probleme au apărut „uneori” [considerentul (529) al deciziei atacate]. Pe de altă parte, aceste probleme, analizate în contextul calității generale defectuoase a informațiilor transmise de TP, constituie o ilustrare a atitudinii generale a TP față de OA.

155 În plus, Comisia a recunoscut în decizia atacată că TP a pus în aplicare inițiative care au permis ameliorarea calității acestor informații, în special în anul 2009. Or, nimic nu permite să se considere că, la stabilirea cuantumului amenzii, Comisia nu a ținut seama de această ameliorare.

156 Având în vedere cele de mai sus, Tribunalul apreciază că răspunsul dat de Comisie în considerentele (903) și (907) ale deciziei atacate la argumentele TP referitoare la durata variabilă și la intensitatea variabilă ale anumitor practici pe care le-a pus în aplicare, cu încălcarea cadrului normativ, și care au fost regrupate de Comisie în cinci elemente constitutive ale abuzului de poziție dominantă – argumente pe care reclamanta le reiterează, în esență, în cadrul prezentului aspect – este lipsit de orice eroare de drept și de apreciere. Contrar celor susținute de reclamantă, modul în care Comisia a ținut seama de durata variabilă și de intensitatea variabilă ale comportamentelor anticoncurențiale care îi sunt imputate nu poate fi considerat că este contrar principiului proporționalității.

157 Rezultă că primul aspect al prezentului motiv trebuie respins.

– Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe existența unor erori care viciază concluziile Comisiei referitoare la efectul încălcării asupra piețelor relevante

158 Prin intermediul celui de al doilea aspect, reclamanta, susținută de PIIT, arată, pe de o parte, că aprecierea naturii și a gravității încălcării efectuată de Comisie este întemeiată în special pe concluzia potrivit căreia comportamentul TP a avut efecte reale asupra piețelor relevante. Potrivit jurisprudenței, în special Hotărârea din 8 septembrie 2010, Deltafina/Comisia (T-29/05, Rep., EU:T:2010:355, punctul 248), într-o asemenea ipoteză, Comisia ar avea obligația să prezinte indicii concrete, credibile

și suficiente care să permită aprecierea influenței efective pe care a putut să o aibă încălcarea în raport cu concurența pe piața relevantă. Or, în decizia atacată, în loc să examineze efectele reale ale comportamentului TP asupra pieței, Comisia s-ar fi limitat să examineze efectele sale probabile.

- 159 Pe de altă parte, reclamanta și PIIT susțin că evaluarea acestor efecte probabile ale comportamentului TP asupra piețelor relevante este eronată. Concluziile Comisiei ar fi exagerate și ar ignora factori importanți pentru evaluarea impactului comportamentului reclamantei.
- 160 Comisia, pe de o parte, contestă că și-a întemeiat aprecierea gravității încălcării pe constatarea că practicile TP ar fi avut un impact negativ concret asupra piețelor relevante. Pe de altă parte, Comisia combate argumentele reclamantei și ale PIIT potrivit cărora ar fi săvârșit erori în aprecierea efectelor probabile ale încălcării. Prin urmare, Comisia solicită respingerea celui de al doilea aspect al prezentului motiv.
- 161 În această privință, în primul rând, trebuie să se arate că argumentele reclamantei se întemeiază pe premisa potrivit căreia regula formulată în Hotărârea Deltafina/Comisia, punctul 158 de mai sus (EU:T:2010:355, punctul 248), în contextul aplicării Liniilor directe privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „Liniile directe din 1998”), poate fi transpusă în cazul Orientărilor din 2006.
- 162 Trebuie amintit că, potrivit punctului 1.A din Liniile directe din 1998, la evaluarea gravității încălcării, Comisia trebuia să ia în considerare în special „impactul real asupra pieței, atunci când acesta poate fi măsurat”. În Hotărârea Deltafina/Comisia, punctul 158 de mai sus (EU:T:2010:355, punctul 248), dar și în Hotărârea Prym și Prym Consumer/Comisia, punctul 65 de mai sus (EU:C:2009:505, punctele 81 și 82), instanțele Uniunii au statuat că impactul real al încălcării asupra pieței constituie, în principiu, doar un element facultativ de apreciere a gravității încălcării, care poate permite Comisiei, atunci când există, majorarea cuantumului de plecare al amenzii peste cuantumul minim. Totuși, potrivit Curții, atunci când Comisia consideră că este oportun, în scopul calculării amenzii, să țină seama de acest element facultativ, ea nu se poate limita la furnizarea unei simple prezumții, ci trebuie să prezinte indicii concrete, credibile și suficiente care să permită aprecierea influenței efective pe care încălcarea a putut să o aibă în raport cu concurența pe piața respectivă.
- 163 Orientările din 2006, aplicate de Comisie pentru calcularea amenzii impuse în speță, nu mai prevăd luarea în considerare a „impactului concret asupra pieței, atunci când acesta poate fi măsurat”. Astfel, potrivit punctului 22 din aceste orientări, pentru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz ar trebui să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a intervalului de maximum 30 %, Comisia ține seama de un anumit număr de factori precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare sau nu a încălcării. Din această dispoziție reiese că, de regulă, Comisia nu are obligația să țină seama de impactul real al încălcării asupra pieței atunci când stabilește proporția din valoarea vânzărilor determinată în funcție de gravitate. Cu toate acestea, întrucât lista factorilor enumerați la punctul 22 din Orientări nu este exhaustivă, dacă apreciază că este oportun, Comisia poate să țină seama de impactul real al încălcării asupra pieței pentru a majora această proporție. Într-un asemenea caz, trebuie să se considere că jurisprudența citată la punctul precedent se aplică și în privința Orientărilor din 2006, astfel încât Comisia trebuie să prezinte indicii concrete, credibile și suficiente care să permită aprecierea influenței efective pe care încălcarea a putut să o aibă în raport cu concurența pe piața respectivă.
- 164 În al doilea rând, trebuie să se arate că prezentul aspect al primului motiv conține două serii de argumente, în cadrul cărora prima serie apare ca fiind întemeiată pe nemotivare. Astfel, prin intermediul acestor argumente, reclamanta și PIIT susțin că Comisia și-a întemeiat aprecierea privind gravitatea încălcării pe efectele negative reale pe care încălcarea imputată TP le-a avut asupra concurenței și asupra consumatorilor. Acestea afirmă că, în decizia atacată, Comisia s-a limitat să

analizeze efectele probabile ale acestei încălcări și nu a oferit, aşadar, o motivare suficientă, având în vedere Hotărârea Deltafina/Comisia, punctul 158 de mai sus (EU:T:2010:355, punctul 248), în ceea ce priveşte existenţa efectelor sale reale. Prin intermediul argumentelor grupate în a doua serie, reclamanta și PIIT urmăresc să demonstreze erori pe care Comisia le-ar fi săvârșit în cadrul aprecierii efectelor probabile ale încălcării.

165 *Primo*, în ceea ce priveşte argumentele cuprinse în prima serie, trebuie amintit că motivarea actelor instituțiilor Uniunii prevăzută la articolul 296 TFUE trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei, în special de conținutul actului, de natura motivelor invocate și de interesul de a primi explicații propriu destinatarului actului sau altor persoane vizate în mod direct și individual de acest act (Hotărârea din 25 iunie 2014, Nexans și Nexans Franța/Comisia, C-37/13 P, Rep., EU:C:2014:2030, punctele 31 și 32).

166 În speță, trebuie să se arate că aprecierea gravității încălcării, efectuată de Comisie în considerentele (899)-(908) ale deciziei atacate, cuprinde patru părți, primele trei părți privind natura încălcării, cotele de piață și sfera geografică a încălcării, iar a patra fiind un rezumat. În considerentul (906) al deciziei atacate, cuprins în acest rezumat, Comisia a arătat că, prin stabilirea proporției din valoarea vânzărilor care trebuia reținută în vederea stabilirii cuantumului de bază al amenzii, a ținut seama, printre altele, de natura încălcării, de sfera sa geografică, de cotele de piață, precum și de faptul că această încălcare a fost pusă în aplicare.

167 Fragmentul contestat de reclamantă se află în considerentul (902) al deciziei atacate, care este cuprins în partea consacrată aprecierii naturii încălcării. În această parte, Comisia a arătat mai întâi că un abuz de putere dominantă sub forma unui refuz de furnizare a unei prestații, imputat TP, a fost sancționat în mai multe rânduri atât de ea însăși, cât și de instanțele Uniunii [considerentul (899) al deciziei atacate].

168 În sfârșit, în considerentul (902) al deciziei atacate, Comisia a arătat următoarele:

„De asemenea, după cum a fost descris la [punctul] VIII.1, comportamentul TP se numără printre comportamentele abuzive care au ca obiectiv eliminarea concurenței pe piața cu amănuntul sau, cel puțin, întârzierea intrării unor operatori noi ori evoluția acestei piețe. Mai mult, după cum s-a arătat în considerentul (892), TP era conștientă de faptul că comportamentul său era ilicit. Această împrejurare are un impact negativ asupra concurenței și a consumatorilor, care sunt afectați de o majorare a prețurilor, de o reducere a opțiunilor și a numărului de produse inovatoare.”

169 Motivarea furnizată de Comisie în considerentele (899)-(906) ale deciziei atacate nu lasă loc niciunei îndoieli cu privire la elementele pe care Comisia și-a întemeiat aprecierea gravității încălcării, acestea fiind următoarele: natura încălcării, sfera sa geografică, cotele de piață vizate deținute de TP și punerea în aplicare de către TP a încălcării. În mod contrar celor susținute de reclamantă și de PIIT, în considerentul (902) al deciziei atacate Comisia nu a afirmat și nu se poate deduce nicidecum din cuprinsul acestui considerent, interpretat în lumina întregii motivări referitoare la gravitatea încălcării, că a luat în calcul efectele reale ale încălcării asupra pieței și asupra consumatorilor, stabilind în funcție de această gravitate proporția din valoarea vânzărilor care trebuia să fie reținută în vederea stabilirii cuantumului de bază al amenzii. În mod cu totul special, teza vizată de reclamantă nu poate fi interpretată în sensul că se referă în mod general și abstract la natura încălcării și la faptul că aceasta, întrucât era săvârșită cu intenție și avea ca obiectiv eliminarea concurenței pe piața cu amănuntul sau întârzierea evoluției acestei piețe, avea capacitatea să afecteze în mod negativ concurența și consumatorii.

170 În această privință, trebuie să se adauge și că observațiile cuprinse în prima și în a doua teză ale considerentului menționat, referitoare la eliminarea concurenței pe piața cu amănuntul și la caracterul intenționat al încălcării, sunt ilustrate prin trimiterea, pe de o parte, la punctul VIII.1 din decizia atacată, în care Comisia descrie strategia TP prin care a urmărit limitarea concurenței în toate etapele

accesului OA la rețeaua sa, și, pe de altă parte, la considerentul (892) al deciziei atacate, în care a motivat concluzia potrivit căreia încălcarea a fost săvârșită cu intenție. În schimb, ultima teză a considerentului (902) nu conține nicio trimitere la punctul X.4.4 din decizia atacată, în care Comisia și-a prezentat observațiile referitoare la efectele probabile ale încălcării.

- 171 În consecință, la aprecierea gravității încălcării, Comisia nu a ținut seama de efectele reale ale încălcării săvârșite de TP pe piețele relevante și nici de efectele probabile ale acestei încălcări, pe care le-a analizat la punctul X.4.4 din decizia atacată. În conformitate cu jurisprudența citată la punctul 162 de mai sus, întrucât Comisia nu a ținut seama de efectele reale ale încălcării la aprecierea gravității acesteia, nu avea obligația să le demonstreze.
- 172 Argumentul reclamantei întemeiat pe nemotivare în ceea ce privește demonstrarea efectelor reale ale încălcării în scopul aprecierii gravității acesteia trebuie, așadar, să fie respins ca nefondat.
- 173 *Secundo*, în ceea ce privește argumentele grupate în a doua serie, prin intermediul cărora reclamanta și PIIT urmăresc să demonstreze erorile săvârșite de Comisie la aprecierea efectelor probabile ale încălcării, acestea trebuie să fie considerate inoperante. Astfel, întrucât Comisia nu a ținut seama de efectele probabile ale încălcării la evaluarea gravității acesteia, pe care a utilizat-o pentru stabilirea proporției din valoarea vânzărilor reținută în scopul stabilirii cuantumului de bază al amenzii, erorile eventuale la aprecierea efectelor probabile ale încălcării nu pot influența cuantumul de bază.
- 174 Prin urmare, trebuie respinse ca inoperante argumentele prin intermediul cărora reclamanta și PIIT urmăresc să demonstreze săvârșirea de către Comisie a unor erori la aprecierea efectelor probabile ale încălcării.
- 175 Rezultă că al doilea aspect al prezentului motiv trebuie respins.
- 176 În plus, pentru a aprecia cuantumul de bază al amenzii în lumina principiului proporționalității, trebuie să se amintească, în primul rând, că din jurisprudența Curții rezultă că cuantumul amenzii depinde nu numai de durata comportamentelor anticoncurențiale, de numărul și de intensitatea acestora, ci și de natura încălcării, de întinderea pieței afectate și de atingerea adusă ordinii publice economice, precum și de importanța relativă și de cota de piață a întreprinderilor responsabile (a se vedea în acest sens Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 111 de mai sus, EU:C:2011:810, punctele 96 și 97 și jurisprudența citată). În al doilea rând, cuantumul amenzii trebuie să țină seama și de elemente precum întinderea disuasivă a amenzii, comportamentul întreprinderii și riscul pe care încălcarea îl reprezintă pentru obiectivele Uniunii. În al treilea rând, cuantumul amenzii aplicate unei întreprinderi pentru o încălcare în domeniul concurenței trebuie să fie proporțional cu încălcarea, apreciată în ansamblu (a se vedea în acest sens Hotărârea Transcatlab/Comisia, punctul 109 de mai sus, EU:T:2011:562, punctul 189).
- 177 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, întreprinderii care deține o poziție dominantă îi revine o răspundere specială de a nu aduce atingere prin comportamentul său unei concurențe efective și nenederate pe piața internă. În cazul în care existența unei poziții dominante își are originea într-un fost monopol legal, această împrejurare trebuie luată în considerare (Hotărârea din 27 martie 2012, Post Danmark, C-209/10, Rep., EU:C:2012:172, punctul 23).
- 178 Având în vedere jurisprudența sus-menționată, Tribunalul consideră că, în speță, în cadrul aprecierii proporționalității amenzii și, mai exact, a caracterului proporțional al cuantumului de bază al amenzii, este esențial să se țină seama, în primul rând, de faptul că reclamanta deținea o poziție dominantă, care își avea originea în fostul monopol legal, atât pe piața cu ridicata al accesului în bandă largă în modurile LLU și BSA, în cadrul căreia era furnizor unic, cât și pe piața cu amănuntul.

- 179 În al doilea rând, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 125-136 și 146-157 de mai sus, deși anumite comportamente anticoncurențiale specifice imputate TP au fost mai scurte decât perioada încălcării, încălcarea săvârșită de TP, a cărei existență nu este contestată ca atare, a constat în încălcări multiple, flagrante, persistente și intenționate ale cadrului normativ care o obliga, în calitate de operator care deține o putere semnificativă pe piață, să acorde OA accesul necondiționat la bucla sa locală și la serviciile conexe în condiții transparente, echitabile și nediscriminatorii.
- 180 În al treilea rând, este cert că TP cunoștea caracterul ilicit al comportamentului său, atât pe plan normativ, deoarece a făcut obiectul unor investigații și a fost sancționată prin decizii ale autorităților naționale de reglementare, menținute prin decizii definitive ale instanțelor naționale, cât și pe planul dreptului concurenței, în cadrul căruia practicile sale au urmărit împiedicarea sau întârzierea intrării noilor operatori pe piețele relevante ale produselor.
- 181 În al patrulea rând, trebuie să se constate că piețele produselor afectate de practicile abuzive ale TP, care au o dimensiune considerabilă, întrucât cuprind întregul teritoriu al unuia dintre cele mai mari state membre ale Uniunii, sunt piețe care au o importanță mare atât din punct de vedere economic, cât și din punct de vedere social, în sensul că accesul la internet în bandă largă constituie elementul esențial pentru dezvoltarea societății informaționale.
- 182 Or, din considerentele (899)-(902), (904) și (905) ale deciziei atacate reiese că Comisia a ținut seama de aceste elemente la aprecierea gravității încălcării. Astfel, în cuprinsul acestor considerente, Comisia a arătat mai întâi că un abuz de poziție dominantă sub forma unui refuz de furnizare a unei prestații, imputat TP, fusese sancționat în mai multe rânduri atât de ea însăși, cât și de instanțele Uniunii. Comisia a menționat că piețele produselor relevante aveau o mare importanță economică și un rol primordial în realizarea societății informaționale. Comisia a ținut seama de asemenea de faptul că TP era proprietarul unic al rețelei naționale de telecomunicații și că, astfel, OA care doreau să furnizeze servicii pe baza tehnologiei DSL erau dependenți în totalitate de TP. În plus, s-a subliniat că comportamentul TP avea ca obiectiv eliminarea concurenței pe piața cu amănuntul sau cel puțin întârzierea intrării noilor operatori ori a evoluției acestei piețe, că acest comportament era intenționat și că avea repercusiuni negative asupra concurenților și a consumatorilor [considerentele (899)-(902) ale deciziei atacate]. În sfârșit, Comisia a ținut seama de faptul că, pe întreaga durată a încălcării, TP a avut o poziție dominantă nu numai pe piața cu ridicata, pe care deținea un monopol, ci și pe piețele cu amănuntul, în care cotele sale de piață variau între 57 % și 46 % din punctul de vedere al veniturilor. În această privință, Comisia a arătat că diferența dintre cota de piață a TP și cea a OA care deținea cota de piață cea mai ridicată după TP era considerabilă. În ceea ce privește sfera geografică a pieței relevante, Comisia a arătat că încălcarea săvârșită de TP cuprindea întreg teritoriul Poloniei [considerentele (904) și (905) ale deciziei atacate].
- 183 Aceste elemente, necontestate de reclamantă, sunt suficiente pentru a considera că abuzul de poziție dominantă imputat TP a fost o încălcare gravă.
- 184 Pe de altă parte, trebuie amintit că, în contextul aplicării Liniilor directoare din 1998, care prevedeau o diferențiere între încălcările foarte grave, grave și mai puțin grave, Tribunalul a confirmat aprecierea Comisiei potrivit căreia punerea în aplicare de către un operator istoric național de telecomunicații a unei practici de foarfecă tarifară trebuie calificată drept încălcare foarte gravă și abuz de poziție dominantă deosebit de grav (Hotărârea din 29 martie 2012, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, T-336/07, Rep., EU:T:2012:172, punctele 382-387). Trebuie să se adauge că Tribunalul a confirmat calificarea încălcării respective ca fiind „foarte gravă” pe întreaga perioadă a încălcării în discuție, deși Comisia a recunoscut că această încălcare nu avea o gravitate uniformă pe întreaga perioadă (Hotărârea Telefónica și Telefónica de España/Comisia, citată anterior, EU:T:2012:172, punctele 417-419).

185 Deși încălcarea articolului 102 TFUE constând într-o aplicare a foarfecii tarifare, are o natură diferită de încălcarea săvârșită de TP, respectiv refuzul furnizării, această din urmă încălcare poate fi considerată deopotrivă un abuz foarte grav și care are o gravitate specifică. Astfel, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Telefónica și Telefónica de España/Comisia (punctul 184 de mai sus, EU:T:2012:172), calificarea încălcării ca fiind foarte gravă s-a întemeiat, în esență, pe trei elemente, și anume faptul că reclamanta nu putea să ignore caracterul ilicit al comportamentului său, caracterul intenționat al acestui comportament, precum și faptul că operatorul istoric deținea o poziție de monopol virtual pe piața cu ridicata a accesului în bandă largă și o poziție dominantă foarte puternică pe piețele cu amănuntul. Or, toate aceste elemente sunt întrunite în speță, nefiind contestate nici caracterul intenționat și ilicit al comportamentului TP, nici dimensiunea cotelor sale pe piețele relevante.

186 Având în vedere considerațiile de mai sus, Tribunalul apreciază că, luând în considerare gravitatea specifică a încălcării săvârșite de TP, Comisia nu a încălcat principiul proporționalității prin faptul că a stabilit la 10 % proporția din valoarea vânzărilor reținută în vederea stabilirii cuantumului de bază al amenzii care i-a fost aplicată, în conformitate cu punctele 19-22 din Orientările din 2006.

187 În consecință, prezentul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv

188 Al patrulea motiv este întemeiat pe neluarea în considerare a circumstanțelor atenuante. Reclamanta, susținută de PIIT, susține în această privință că Comisia a săvârșit erori de drept și de apreciere prin faptul că a refuzat să țină seama, în calitate de circumstanțe atenuante, de trei elemente invocate de TP în cadrul procedurii administrative, și anume, în primul rând, investițiile „colosale” realizate de la data acordului cu UKE în vederea modernizării infrastructurii poloneze a liniilor fixe în favoarea OA și a utilizatorilor finali, în al doilea rând, încetarea voluntară de către TP a încălcării și, în al treilea rând, angajamentele propuse de aceasta.

189 Pe de altă parte, în ipoteza în care Tribunalul nu va considera că variațiile duratei și intensității comportamentului său, pe care le-a invocat în cadrul primului aspect al celui de al treilea motiv, justifică o reducere a cuantumului de bază al amenzii, reclamanta solicită Tribunalului să țină seama de acestea în calitate de circumstanțe atenuante.

190 Comisia contestă argumentele reclamantei și solicită respingerea prezentului motiv.

191 Argumentele invocate de reclamantă și de PIIT trebuie analizate în lumina principiilor expuse la punctele 110-114 de mai sus.

– Cu privire la investițiile realizate de TP de la data acordului cu UKE

192 În ceea ce privește investițiile efectuate în instalații, reclamanta susține că, în temeiul acordului cu UKE, s-a angajat să efectueze două tipuri de investiții, și anume, pe de o parte, investiții destinate ameliorării accesului OA la serviciile de acces în mod BSA și la serviciile de acces în mod LLU și, pe de altă parte, investiții pentru modernizarea infrastructurii poloneze a liniilor fixe.

193 Aceste din urmă investiții, estimate la 761,4 milioane de euro, efectuate între luna octombrie 2009 și sfârșitul anului 2011, din care aproximativ 168,3 milioane de euro au fost cheltuite la sfârșitul anului 2010, sunt cele care, în opinia reclamantei, ar trebui luate în considerare în calitate de circumstanță atenuantă. În această privință, reclamanta susține că aceste investiții ar reprezenta o măsură voluntară care depășește măsurile necesare încetării încălcării constatate de Comisie și de care ar beneficia atât consumatorii polonezi, cât și OA. Astfel, aceste investiții ar trebui calificate drept măsură reparatorie a încălcării săvârșite de TP, similară celei care a fost recunoscută de Tribunal în calitate de circumstanță

atenuantă în Hotărârea din 30 aprilie 2009, Nintendo și Nintendo of Europe/Comisia (T-13/03, Rep., EU:T:2009:131). Aceste investiții ar fi de asemenea comparabile cu plățile efectuate de școlile private din Regatul Unit unui fond fiduciar destinat educației, în cazul soluționat prin decizia autorității de concurență din Regatul Unit din 20 noiembrie 2006 (cazul CA 98/05/2006 – Independent Schools).

194 În ședință, atât reclamanta, cât și PIIT au subliniat că mai mult de 12 % din investițiile pentru modernizarea rețelei TP au privit părți din teritoriul polonez în care nu exista nicio infrastructură care să permită accesul fix la internet. Investițiile în aceste regiuni, denumite și „zone albe” (white spots) sau „zone de excludere digitală” (digital exclusion zones), nu prezentau interes pentru OA, în special din cauza barierelor economice și juridice care le caracterizau. În această privință, PIIT s-a referit la documente care confirmă efectele benefice pentru OA și pentru utilizatorii finali ale investițiilor realizate de TP, anexate la memoriile reclamantei și la memoriul său în intervenție.

195 Pe de altă parte, reclamanta susține că Comisia a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a refuzat să considere aceste investiții circumstanță atenuantă pentru motivul că nu ar modifica natura încălcării. Astfel, un asemenea refuz ar presupune că pot fi calificate drept circumstanțe atenuante doar circumstanțele care modifică natura încălcării. Totuși, Orientările din 2006 recunosc ca posibile circumstanțe atenuante elemente care nu prezintă importanță pentru natura încălcării, precum cooperarea cu Comisia. Reclamanta susține că refuzul de a ține seama de aceste investiții încalcă deopotrivă principiul proporționalității.

196 În această privință, trebuie să se arate că investițiile invocate de reclamantă sunt aferente unei obligații formulate la punctul 2 alineatul 1 litera k) din acordul cu UKE, semnat, pe de o parte, de președintele UKE și, pe de altă parte, de președintele consiliului director al TP. Potrivit acestui punct din acord, TP s-a obligat să asigure infrastructura de acces fix la internet în bandă largă care să permită crearea a unui număr de cel puțin 1 200 000 de conexiuni noi, potrivit modalităților descrise în anexele la acest acord.

197 Or, pe de o parte, potrivit punctelor 6-9 din preambulul acestui acord:

„6. Președintele UKE consideră că TP nu respectă obligațiile legale care îi sunt impuse în temeiul deciziilor [sale], în special obligația de nediscriminare în ceea ce privește accesul la infrastructura TP.

7. TP i s-au aplicat amenzi în mai multe zeci de cazuri, în special întrucât nu a îndeplinit la termen condițiile de asigurare a accesului în sectorul telecomunicațiilor, nu a executat oferta care definește condițiile-cadru ale acordului privind accesul necondiționat la bucla locală și la instalațiile aferente (oferta RUO [oferta de referință pentru accesul necondiționat]), a încălcat decizia de introducere a ofertei Bitstream Access [serviciu de acces în bandă largă], nu a prezentat instrucțiuni referitoare la ținerea contabilității legale și o descriere a calculului costurilor pe piața apelurilor provenite din rețeaua TP, nu a executat oferta-cadru a TP privind accesul în sectorul telecomunicațiilor în legătură cu conectarea rețelelor (oferta RIO [oferta de referință pentru interconectare]) și nu a divulgat conținutul acordurilor privind accesul în sectorul telecomunicațiilor.

8. În opinia președintelui UKE, obligațiile legale ale TP referitoare la accesul la rețeaua de telecomunicații nu au permis asigurarea unei concurențe efective pe piețele relevante pe care TP este operatorul care deține o putere semnificativă și, potrivit președintelui UKE, această lipsă a unei concurențe efective are un caracter durabil. În consecință, președintele UKE a inițiat activități care au ca obiectiv impunerea în sarcina TP, în calitate de măsură de reglementare, a unei obligații de separare funcțională.

9. Pentru a evita impunerea obligației de separare funcțională, TP a inițiat negocieri cu actorii de pe piața telecomunicațiilor care vizează stabilirea regulilor de cooperare cu [OA] care, potrivit TP, vor permite eliminarea comportamentelor anticoncurențiale și discriminatorii ale TP constatate pe piețele relevante pe care [TP] este operatorul care deține o putere semnificativă.”

198 Pe de altă parte, potrivit punctului 2 alineatul 2 din acordul cu UKE, în opinia președintelui UKE, punerea în aplicare de către TP a tuturor angajamentelor asumate în temeiul acordului menționat, în special angajamentul stabilit la punctul 2 alineatul 1 litera k), privind crearea unui număr de 1 200 000 de conexiuni noi, ar putea conduce la eliminarea problemelor celor mai importante care au fost evidențiate pe piața telecomunicațiilor în ceea ce privește accesul la rețeaua de telecomunicații și care sunt enumerate la punctul 8 din preambulul acordului, reprodus la punctul 197 de mai sus.

199 Ținând seama de aceste elemente, trebuie să se constate, în primul rând, că investițiile efectuate de TP nu pot fi considerate măsuri reparatorii comparabile cu cele care au fost recunoscute de Comisie în cauza care a făcut obiectul Hotărârii Nintendo și Nintendo of Europe/Comisia, punctul 193 de mai sus (EU:T:2009:131).

200 Astfel, în mod contrar compensațiilor vizate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Nintendo și Nintendo of Europe/Comisia, punctul 193 de mai sus (EU:T:2009:131), care aveau ca obiectiv despăgubirea terților identificați în comunicarea privind obiecțiunile ca fiind cei care au suferit un prejudiciu financiar din cauza comportamentelor ilicite ale întreprinderilor incriminate, crearea de linii noi și investițiile pe care le implicau nu au urmărit compensarea, în privința OA, a eventualelor prejudicii pe care le-ar fi suferit, ci eliminarea de pe piețele relevante, pe care TP acționa în calitate de operator care deține o putere semnificativă, a ceea ce președintele UKE definise drept „lipsa unei concurențe efective [... cu] un caracter durabil”. În plus, întrucât investițiile TP au urmărit crearea unor conexiuni noi, utilizatorii finali și OA care au suferit efectele practicilor anticoncurențiale ale TP nu au putut să beneficieze de aceste investiții.

201 Investițiile efectuate de TP nu pot fi considerate nici măsuri reparatorii comparabile cu plățile efectuate de școlile private din Regatul Unit în cazul CA 98/05/2006 – Independent Schools. Astfel, din decizia autorității de concurență din Regatul Unit reiese că școlile private, sancționate pentru că au efectuat un schimb de informații privind nivelurile cheltuielilor de înscriere, au încheiat cu această autoritate o formă de tranzacție, în temeiul căreia amenda care le-a fost aplicată a fost relativ mică. În schimb, școlile autoare ale încălcării s-au angajat să contribuie la un fond fiduciar în scop educativ, creat în mod specific în beneficiul elevilor care au frecventat aceste școli în anii universitari în care avusese loc schimbul de informații referitoare la cheltuielile de înscriere. Contribuțiile școlilor în cauză la acest fond fiduciar pot fi comparate cu plățile efectuate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Nintendo și Nintendo of Europe/Comisia, punctul 193 de mai sus (EU:T:2009:131). În schimb, ele nu au aceeași natură cu investițiile efectuate de TP, care nu au urmărit despăgubirea OA și a utilizatorilor finali care au suferit efectele practicilor TP.

202 În al doilea rând, deși angajamentele definite în acordul cu UKE au fost acceptate de TP în mod voluntar, trebuie să se constate că acestea au fost motivate de voința TP de a evita o măsură radicală de reglementare, și anume separarea funcțională, care a fost avută în vedere de autoritatea de reglementare competentă pentru a pune capăt încălcărilor continue și repetate ale cadrului normativ de către TP. În această privință, trebuie să se adauge că reiese atât din decizia atacată, cât și din textul acordului cu UKE, reprodus la punctul 197 de mai sus, că separarea funcțională a fost avută în vedere de UKE întrucât s-au dovedit ineficiente alte măsuri adoptate în vederea impunerii TP să se conformeze cadrului normativ, în special mai multe decizii prin care UKE i-a aplicat amenzi [a se vedea considerentul (153) al deciziei atacate]. Voința de a evita riscul separării funcționale estompează astfel caracterul voluntar al angajamentelor asumate în temeiul acordului de care se prevalează reclamanta.

- 203 În al treilea rând, investițiile, chiar dacă sunt ridicate și sunt efectuate în zone puțin atractive din punct de vedere comercial, constituie un element normal în activitatea comercială și sunt realizate în perspectiva obținerii unui profit. Astfel, în privința TP, crearea unui număr de 1 200 000 de conexiuni noi a avut, înainte de toate, semnificația posibilității de a câștiga un număr de 1 200 000 de clienți noi în zone în care OA, care nu au aceeași dimensiune și nu dispun de aceleași resurse ca un operator istoric, nu aveau posibilitatea să efectueze investiții. Prin urmare, deși investițiile realizate pentru modernizarea și dezvoltarea infrastructurii poloneze a liniilor fixe care aparțineau TP a creat beneficii, în mod indirect, atât utilizatorilor finali, cât și OA, trebuie să se constate că de aceste beneficii profita mai întâi însăși TP.
- 204 În sfârșit, în al patrulea rând, în ceea ce privește argumentele prezentate de PIIT, întemeiate pe documentele anexate la memoriul său în intervenție și la memoriile reclamantei, trebuie evidențiat de la bun început caracterul lor puțin plauzibil. Astfel, tezele invocate de PIIT în memoriul său în intervenție și pe care le-a dezvoltat în ședință sunt contrazise de conținutul documentelor pe care le-a anexat la memoriul său în intervenție. În special, decizia UKE din 28 aprilie 2011, atașată în anexa 1 la memoriul în intervenție, care nu a fost contestată de TP la instanțele naționale poloneze, evidențiază, înainte de toate, efectele negative pe care comportamentul TP le-a avut în privința dezvoltării pieței accesului la internet în bandă largă în Polonia, în special în perioada încălzirii. UKE subliniază că măsurile de reglementare puse în aplicare nu au determinat rezultatele vizate în ceea ce privește eliminarea comportamentelor discriminatorii ale operatorului istoric și în ceea ce privește respectarea egalității de tratament a tuturor operatorilor.
- 205 Desigur, câteva documente invocate de PIIT confirmă că atât OA, cât și UKE au recunoscut efectele benefice pentru OA și pentru utilizatorii finali ale acordului cu UKE, inclusiv ale investițiilor pe care acordul le-a prevăzut. Totuși, aceste efecte benefice nu sunt de natură să justifice o reducere a cuantumului de bază al amenzii pentru circumstanțe atenuante.
- 206 Într-adevăr, efectele benefice sus-menționate sunt atribuite acordului ca atare, iar nu investițiilor în mod special. Astfel, mai întâi, în documentul privind strategia de reglementare până în anul 2015, întocmit în luna noiembrie 2012 (anexa 18 la memoriul în intervenție), UKE a recunoscut efectele benefice pentru piață ale executării tuturor angajamentelor asumate de TP în temeiul acordului. De asemenea, în prezentarea din 20 noiembrie 2011 referitoare la efectele acordului pe care l-a încheiat cu TP (anexa 23 la memoriul în intervenție), UKE s-a referit la efectele benefice ale întregului acord pentru OA și pentru utilizatorii finali. În plus, constatând că de acest acord au beneficiat OA și utilizatorii finali, în special prin extinderea infrastructurii de telecomunicații, prin ameliorarea accesului la această infrastructură, prin concurența sporită pe piața relevantă și prin scăderea prețurilor, UKE a arătat că determinase beneficii și pentru TP, în special prin faptul că i-a permis să evite separarea funcțională și potențiale litigii privind încălcarea principiului nediscriminării. În sfârșit, în raportul general din luna mai 2010 (anexa 3 la memoriul în intervenție), Netia, care este cel mai mare concurent al TP pe piața cu amănuntul, recunoaște că dispozițiile acordului referitoare la respectarea principiului nediscriminării ar trebui să îi permită accelerarea activării unor noi linii de abonat prin intermediul rețelei TP. În ceea ce privește investițiile efectuate de TP în infrastructură, Netia se limitează doar să arate că acestea vor determina creșterea dimensiunii pieței pe care își desfășoară activitatea.
- 207 Ameliorarea situației pe piața relevantă ce rezultă din schimbarea comportamentului TP care a urmat semnării acordului cu UKE a fost luată în considerare și de Comisie. Astfel, Comisia a decis să aleagă data semnării acordului drept data încetării încălcării.
- 208 Având în vedere aceste considerații, Comisiei nu i se poate imputa faptul că nu a recunoscut în cazul TP beneficiul circumstanțelor atenuante pentru investițiile pe care le-a efectuat în vederea modernizării infrastructurii poloneze a liniilor fixe. În această privință, nu prezintă importanță dacă pot fi calificate drept circumstanțe atenuante doar elementele care modifică natura încălcării sau și elementele care nu au această calitate.

209 În consecință, refuzul de a recunoaște reclamantei beneficiul circumstanței atenuante pentru investițiile realizate în temeiul acordului cu UKE nu poate fi considerat o încălcare a punctului 29 din Orientările din 2006 și nici o încălcare a principiului proporționalității.

– Cu privire la încetarea voluntară a încălcării

210 Reclamanta, susținută de PIIT, subliniază că, în temeiul acordului cu UKE, a încetat în mod voluntar încălcarea și arată că este contrar principiului proporționalității, precum și punctului 29 din Orientările din 2006 faptul că nu a fost luată în considerare nicio circumstanță atenuantă pentru motivul că nu a încetat încălcarea imediat după intervenția Comisiei. Reclamanta arată în această privință că, începând cu luna decembrie 2008, cu alte cuvinte, deja după două luni de la inspecțiile Comisiei efectuate în incintele sale, organizate în perioada 22-26 septembrie 2008, și până la semnarea acordului cu UKE, la 22 octombrie 2009, TP a acționat în mod activ pentru remedierea elementelor abuzului constatat de Comisie.

211 Potrivit punctului 29 prima liniuță din Orientările din 2006, cuantumul de bază poate fi redus atunci când Comisia constată existența unor circumstanțe atenuante precum faptul că întreprinderea în cauză face dovada că a încetat încălcarea de la primele intervenții ale Comisiei.

212 Această dispoziție reia, în esență, punctul 3 din Liniile directe din 1998. În ceea ce privește acest punct, Tribunalul a considerat că finalitatea lui este de a încuraja întreprinderile să înceteze comportamentele anticoncurențiale imediat ce Comisia inițiază o investigație în această privință (Hotărârea din 13 iulie 2011, Schindler Holding și alții/Comisia, T-138/07, Rep., EU:T:2011:362, punctul 274).

213 Pe de altă parte, potrivit jurisprudenței, încetarea încălcării încă de la primele intervenții ale Comisiei nu poate, în mod logic, să constituie o circumstanță atenuantă decât dacă există motive pentru a se presupune că întreprinderile în cauză au fost determinate să înceteze comportamentele lor anticoncurențiale prin intervențiile în discuție (Hotărârea din 26 septembrie 2013, Alliance One International/Comisia, C-679/11 P, EU:C:2013:606, punctul 80). Cu alte cuvinte, pentru ca încetarea încălcării să fie recunoscută drept circumstanță atenuantă, trebuie să existe o legătură de cauzalitate între intervențiile Comisiei și încetarea încălcării respective.

214 Or, în speță, trebuie să se constate mai întâi că TP nu a încetat comportamentul ilicit imediat după prima intervenție a Comisiei, și anume după inspecțiile în incintele sale din Varșovia, efectuate de Comisie, asistată de autoritatea poloneză de concurență, între 23 și 26 septembrie 2008. Astfel, deși TP a început să respecte în mod gradual obligațiile sale normative de la sfârșitul anului 2008, din considerentele (574) și (577) ale deciziei atacate reiese, fără ca această concluzie să fie contestată de reclamantă, că OA au continuat să aibă dificultăți legate la accesul la produsele cu ridicata de acces în bandă largă în modurile BSA și LLU, cauzate de comportamentul incriminat al TP, chiar și după semnarea acordului cu UKE la 22 octombrie 2009.

215 În continuare, astfel cum reiese din considerentele (78) și (567)-(571) ale deciziei atacate, precum și din cuprinsul punctului 197 de mai sus, fără ca această concluzie să fie contestată de reclamantă, motivul principal pentru semnarea acordului cu UKE a fost evitarea separării funcționale avute în vedere de UKE din cauza nerespectării persistente de către TP a obligațiilor normative referitoare la accesul la rețeaua sa. În lumina acestui element, legătura de cauzalitate impusă de jurisprudență între inspecțiile Comisiei și încetarea încălcării de către TP nu poate fi considerată demonstrată.

216 În sfârșit, chiar dacă, după cum s-a arătat la punctul 214 de mai sus, după semnarea acordului cu UKE, OA au continuat să aibă dificultăți legate de accesul la produsele cu ridicata de acces în bandă largă în modurile BSA și LLU, Comisia a recunoscut importanța acestui acord și faptul că a marcat o cotitură

în comportamentul TP, alegând data semnării acordului drept data încetării încălcării. Astfel, încheierea acestui acord a avut un impact important asupra calculului amenzii, în sensul că a stopat cota de multiplicare aplicată în funcție de durata încălcării.

217 În aceste împrejurări, refuzul de a recunoaște reclamantei beneficiul circumstanței atenuante prevăzute la punctul 29 din Orientările din 2006 nu poate fi considerat nici o încălcare a acestei dispoziții, nici o încălcare a principiului proporționalității.

– Cu privire la angajamentele propuse de TP

218 Reclamanta amintește că TP a făcut o propunere de angajamente și că aceasta a fost respinsă de Comisie. Reclamanta susține că această propunere, deși a fost respinsă, ar trebui să fie considerată că se încadrează în sfera cooperării efective, în sensul punctului 29 din Orientările din 2006. Refuzul Comisiei de a ține seama la calcularea amenzii de această propunere de angajamente ar fi, în plus, contrară principiului proporționalității.

219 Potrivit punctului 29 a patra liniuță din Orientările din 2006, quantumul de bază al amenzii poate fi redus atunci când Comisia constată existența unor circumstanțe atenuante precum faptul că întreprinderea în cauză cooperează efectiv cu Comisia, în afara sferei de aplicare a comunicării privind „clemența” și dincolo de obligațiile sale de a coopera.

220 În această privință, pe de o parte, potrivit unei jurisprudențe constante, o reducere a quantumului amenzii pe baza cooperării în cadrul procedurii administrative este întemeiată pe considerația potrivit căreia o asemenea cooperare facilitează misiunea Comisiei de a constata o încălcare (a se vedea Hotărârea din 19 mai 2010, Boliden și alții/Comisia, T-19/05, Rep., EU:T:2010:203, punctul 104 și jurisprudența citată).

221 Or, luând în considerare efectiv jurisprudența citată la punctul 114 de mai sus, trebuie amintit că Comisia își menține o anumită marjă pentru a aprecia în mod global importanța unei eventuale reduceri a quantumului amenzilor pentru circumstanțe atenuante (Hotărârea din 16 iunie 2011, FMC Foret/Comisia, T-191/06, Rep., EU:T:2011:277, punctul 333). Această marjă trebuie să îi fie recunoscută în special atunci când este vorba să se aprecieze utilitatea cooperării întreprinderii în cauză în cadrul procedurii, precum și nivelul la care această cooperare facilitează misiunea sa de a constata o încălcare.

222 În speță, reclamanta susține că, înainte de adoptarea comunicării privind obiecțiunile, TP solicitase Comisiei să discute despre o propunere de angajamente în temeiul căreia, printre altele, a propus Comisiei să confere acordului cu UAE o forță juridică obligatorie, să furnizeze servicii cu ridicata de acces în bandă largă în modurile BSA și LLU în cadrul unei operațiuni comerciale distincte și dedicate, să instituie un cod de bune practici și să introducă un sistem de supraveghere a obligațiilor sale, conferit unui mandatar independent.

223 Cu toate acestea, pe de o parte, Tribunalul consideră că angajamentele propuse de TP nu au fost de natură să faciliteze Comisiei constatarea încălcării. Astfel, aceste angajamente au privit o promisiune de ameliorare a comportamentului TP și s-au referit, în acest mod, mai degrabă la încetarea unei încălcări a cărei existență nu mai era pusă la îndoială.

224 Pe de altă parte, Tribunalul apreciază că punctul 29 a patra liniuță din Orientările din 2006 nu poate fi interpretat în mod rezonabil în sensul că simpla împrejurare că o întreprindere propune angajamente în cursul unei proceduri administrative este suficient să demonstreze o cooperare efectivă cu Comisia dincolo de obligațiile de a coopera și, prin urmare, să garanteze acestei întreprinderi o reducere a quantumului amenzii. Într-o asemenea ipoteză, în vederea obținerii unei reduceri a quantumului amenzii, ar fi suficient ca orice întreprindere care se află în situația reclamantei să prezinte propuneri

de angajamente, indiferent de calitatea acestora și indiferent de capacitatea acestora de a facilita misiunea Comisiei de constatare a încălcării. Or, o asemenea interpretare este contrară *ratio legis* a punctului 29 din Orientările din 2006, care este de a încuraja întreprinderile să inițieze o cooperare strânsă și semnificativă cu Comisia.

- 225 Având în vedere cele de mai sus, refuzul de a recunoaște reclamantei beneficiul circumstanței atenuante prevăzute la punctul 29 a patra liniuță din Orientările din 2006 nu poate fi considerat nici o încălcare a acestei dispoziții, nici o încălcare a principiului proporționalității.

3. Cu privire la concluziile în reformare

- 226 În primul rând, trebuie să se arate că, întrucât decizia atacată nu este viciată de nicio nelegalitate și de nicio neregularitate, concluziile în reformare nu pot fi admise, în măsura în care prin intermediul acestora se solicită Tribunalului să deducă efectele, în privința cuantumului amenzii, rezultate din aceste nelegalități sau neregularități.
- 227 În continuare, trebuie să se examineze, în raport cu toate elementele din dosar, evidențiate îndeosebi de reclamantă, dacă Tribunalul trebuie să substituie, pe baza competenței sale de fond, cuantumul amenzii reținut de Comisie cu un alt quantum al amenzii, întrucât cuantumul amenzii reținut de Comisie nu ar fi adecvat.
- 228 Din această analiză reiese că, contrar celor susținute de reclamantă, modul în care Comisia a ținut seama în decizia atacată de variațiile în ceea ce privește durata și intensitatea comportamentului său a fost adecvat în raport cu împrejurările cauzei, conform cu cerințele de echitate și lipsit de orice caracter disproporționat sau de orice eroare.
- 229 Pe de altă parte, în conformitate cu jurisprudența citată la punctul 67 de mai sus, trebuie evidențiată inexistența unor elemente ignorate de Comisie la data adoptării deciziei atacate și aduse ulterior la cunoștința instanței Uniunii, care ar fi de natură să justifice o reformare a cuantumului amenzii.
- 230 În aceste împrejurări, trebuie respinse concluziile în reformare formulate de reclamantă și, prin urmare, acțiunea acesteia trebuie respinsă în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 231 Potrivit articolului 134 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamanta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.
- 232 Întrucât Comisia nu a solicitat obligarea PIIT la plata cheltuielilor de judecată legate de intervenția sa, PIIT suportă numai propriile cheltuieli de judecată.
- 233 ECTA suportă propriile cheltuieli de judecată, în conformitate cu articolul 138 alineatul (3) din Regulamentul de procedură.

Pentru aceste motive, TRIBUNALUL (Camera a opta)

declară și hotărăște:

- 1) **Respinge acțiunea.**
- 2) **Orange Polska S.A. suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.**
- 3) **Polska Izba Informatyki i Telekomunikacji și European Competitive Telecommunications Association suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Gratsias

Kancheva

Wetter

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 17 decembrie 2015.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei	2
1. Contextul tehnologic, normativ și factual din decizia atacată	2
2. Procedura administrativă	5
3. Decizia atacată	5
Procedura și concluziile părților	7
În drept	9
1. Cu privire la obiectul litigiului	9
2. Cu privire la concluziile în anulare	10
Cu privire la concluziile prin care se solicită anularea în tot a deciziei atacate	10
Cu privire la concluziile prin care se solicită anularea în parte a deciziei atacate	11
Cu privire la primul motiv	12
Cu privire la al doilea motiv	12
Cu privire la al treilea motiv	15
– Cu privire la primul aspect, întemeiat pe ignorarea faptului că durata diferitor elemente constitutive ale încălcării și intensitatea acesteia au variat în timp	16
– Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe existența unor erori care viciază concluziile Comisiei referitoare la efectul încălcării asupra piețelor relevante	24
Cu privire la al patrulea motiv	29
– Cu privire la investițiile realizate de TP de la data acordului cu UAE	29
– Cu privire la încetarea voluntară a încălcării	33
– Cu privire la angajamentele propuse de TP	34
3. Cu privire la concluziile în reformare	35
Cu privire la cheltuielile de judecată	35